

Tretti års virke
av Cecilie Høigård

Nordisk
Samarbeidsråd
for Kriminologi

Scandinavian Research
Council for Criminology

Innhold:

Forord

OPPRETTELSEN AV NSFK	1
Nsfks arbeidsoppgaver og organisasjon	2
Rådet	4
Sekretariatet	4
Kontaktsekretærene	5
Nsfk -en selvstendig organisasjon	5

FORSKNING

Sin egen forsker. Om Nsfks tidlige forskningsaktivitet	7
Undersøkelser om selvrapportert kriminalitet	8
Offerundersøkelser	11
Politiforskning	14
Prosjektene som ble vekk	16
Forskningsprogrammene. En kort overgangperiode	19
Fritstående forskningsprosjekt	20
Forskningstemaer	29
Forskningsbevilgninger fra Nsfk i perioden 1970-1991	33
Nsfks nåværende retninglinjer for bevilgninger	47
Noen hovedspørsmål	49
Programdiskusjonen	50
Komparativ forskning. En tvangstrøye ?	51

SEMINARER

Forskerseminarer	54
Kontaktseminarer	54
Seminarer med utenlandske forskere	55
Arbeidsgruppemøter	57
Ressursbruk til seminarer	58
Samlet om Nsfks seminarvirksomhet	59
.....	60

PUBLIKASJONER

Nyhetsbrevet	64
Scandinavian Studies in Criminology	64
FN-publikasjonene	65
En samlet vurdering av helheten i Nsfks publikasjonsvirksomhet	70
.....	72

ORGANISASJON

Nsfks sjel	75
Nsfk i en fremtid	75
.....	79

Vedlegg	81
---------------	----

Forord

1. januar 1992 kunne Nsfk feire sitt 30-års jubileum. Nsfk ønsket å markere dette jubileet med en evalueringrapport av egen virksomhet. Etter mitt syn er dette en fin måte å feire jubileer på: Å stoppe opp litt og tenke selvkritisk gjennom egen virksomhet og vurdere nødvendigheten av enkelte kursendringer. Jeg håper denne rapporten kan være til noe nytte i dette arbeidet

Til Nsfks 20-årsjubileum ble det laget en rapport av Halvor Kongshavn: *Nordisk Samarbeidsråd for kriminologi 1962-1982*. Kongshavnns oppgave var annerledes enn min, med mer vekt på den historiske og bibliografiske oversikt, mindre vekt på de kritiske vurderinger. I utarbeidelsen av denne rapporten har jeg hatt stor glede av Kongshavnns ryddige og oversiktlige rapport. Særlig gjelder dette Nsfks tidlige historie, der Kongshavn hadde tilgang til papirer som ikke lengre finnes i Nsfks arkiver. Jeg har videre fått meget god hjelp av mennesker som har vært eller er sentrale i Nsfk. Dette gjelder særlig Nils Christie, Sturla Falck, Liv Finstad, Vagn Greve, Ragnar Hauge, Annika Snare, Knut Sveri og Patrick Törnudd. Nsfks tidligere administrative leder Mona Mårtensson og byråsekreter Eva Svedling har vært meget hjelpelige med å grave fram materiale. Etter at Nsfks sekretariat flyttet til Norge har jeg fått god hjelp av den nye administrative leder Jan Georg Christophersen og den nye kontorsekretæren Liv Os Stølan. Sjefredatør Jon Haarberg i Universitetsforlaget har også vært meget hjelpelig med mye nyttig informasjon. Mange takk til dere alle. For ordens skyld: Alle vurderinger i denne rapporten står for min egen regning.

I tillegg til denne rapporten er det også utarbeidet en bibliografi over samtlige bidrag til *Scandinavian Studies in Criminology*. Fram til utgivelsene i 1982 står Kongshavn for utarbeidelsen. Utgivelsene etter 1982 har June Hansen innarbeidet i Kongshavnns opprinnelige utgave. Denne rapporten fåes ved henvendelse til Nsfks sekretariat.

Oslo i april 1992

Cecilie Høigård

Opprettelsen av Nsfk

Nsfk startet sin virksomhet 1. januar 1962. Da hadde tanken om et nordisk samarbeid innen kriminologi vært arbeidet med siden januar 1956. Initiativet i 1956 kom fra den svenske regjeringen ved daværende justisminister Herman Zetterberg. Zetterberg var særlig opptatt av de mulighetene som lå i å lage et felles nordisk institutt for kriminologi.

Det var særlig to strømninger i tiden som lå til grunn for det svenske initiativet. For det første hadde en egen kriminologisk forskning såvidt begynt å utvikle seg i de nordiske landene. Men vekstvilkårene for denne nye disiplinen var ytterst beskjedne. For det andre ble det nordiske samarbeidet utviklet og styrket på en lang rekke områder etter krigen. I 1953 ble Nordisk Råd dannet. Det var naturlig at dette samarbeidet også ble utvidet til å gjelde den nye disiplinen kriminologi.

Arbeidet med å konkretisere samarbeidet begynte i 1958. Da ble det laget en egen utredning om spørsmålet med professor Johs Andenæs (N) som leder og universitetsstipendiat Nils Christie (N) som sekretær. I denne utredningen forkastes ideen om et nordisk institutt for kriminologi: "Konklusjonen blir at undersøkelser kan *planlegges og bearbeides* fra et fellesnordisk institutt, men at iallfall arbeidet med selve materialinnsamlingen må overlates til forskningsinstitusjoner i de enkelte land. Et nordisk forskningsinstitutt som ikke kan støtte seg til effektive nasjonale forskningsinstitutter ville derfor på en måte sveve i luften. Et nordisk institutt må i tilfelle komme som en *overbygning* over en slagkraftig forskning i de enkelte land, det kan ikke erstatte denne." (Her sitert fra Kongshavn, 1982, s. 1)

I stedet ble det foreslått å opprette et nordisk kriminologisk samarbeidsråd med et tilknyttet sekretariat. På det nordiske justisministermøtet i Helsingfors i januar 1961 ble det enighet om å opprette et slikt nordisk samarbeidsråd. Det konstituerende møtet ble holdt i Oslo 24. november 1961. Her ble Johs Andenæs (N) valgt til formann for første funksjonsperiode, Inkeri Anttila (F) ble valgt som varaformann. Begge var førvrig professorer i strafferett. Rådets første offisielle virkedag var 1.1.1962, Finansieringen ble de første årene delt likt mellom Finland, Danmark, Sverige og Norge. Island betalte ikke bidrag. For 1962 var det samlede budsjett på N kr. 95 000,-. I dag skjer finansieringen etter den

fordeling som gjelder for nordiske samarbeidsprosjekt, der nøkkelen er basert på landenes brutto nasjonalprodukt. I 1991 var nøkkelen slik:

Danmark:	21,1%
Finland	21,4%
Island	1,0%
Norge	19,0%
Sverige	37,5%

I perioden 1.1.91-31.12.92 hadde Nsfk et kostnadsbudsjett på vel 1,9 millioner norske kroner. En oversikt over hovedpostene gir et første inntrykk av dagens virksomhet:

Sekretariat, rådsmøter	NOK	661 488
Forskning	NOK	636 385
Seminarer	NOK	314 759
Publikasjoner	NOK	144 606
Reisebidrag	NOK	54 130

Nsfs arbeidsoppgaver og organisasjon

Allerede fra første stund har Nsfk hatt en todelt oppgave. I utredningen fra 1958 skriver Andenæs:

"Det er især på to områder et nærmere nordisk samarbeid må antas å ha gunstig virkning. For det første når det gjelder utveksling av *informasjoner*, for det annet når det gjelder *koordinering av forskning*."

Andenæs er opptatt av at det nordiske samarbeidet er en måte å styrke kriminologien på:

"...det er fremdeles et stort misforhold mellom de oppgaver den kriminologiske forskning har å løse og de midler den har fått til å arbeide med. En betydelig vitenskapelig opprustning er her nødvendig. *Et økt nordisk samarbeid må sees som et ledd i denne opprustning.*"

Forskningens plass ble nedfelt i paragraf 1 i det nydannede rådet. Paragrafen lød slik: "Nordisk Samarbeidsråd for Kriminologi består av oppnevnte medlemmer fra Sverige, Finland, Island, Norge og Sverige. Rådet har til formål å fremme kriminologisk forskning i Norden, og

bistå myndighetene i de nordiske land i spørsmål av kriminologisk art." (Sitatene er hentet fra Kongshavn, 1982, s. 2-3).

En hadde likevel ikke tenkt at Nsfk selv skulle være det organ som kastet seg over den nye disiplinens spennende utfordringer. I en samleberegning fra 1962-66, undertegnet av daværende formann i Nsfk, docent Karl O. Christiansen (D) heter det om Nsfs forskning: "Rådets virksomhet er i første række af stimulerende, koordinerende og rådgivende art, medens rådet kun i begrænset omfang foretager undersøgelser på egen hånd." Her ser en at det er en glidende overgang mellom Nsfs to arbeidsoppgaver. Også forskningsoppgaven ble definert til i stor utstrekning å handle om informasjon og koordinering. Litt rom var det for Nsfs egen forskning. I perioden 1966-69 var Patrick Törnudd (F) ansatt som vitenskapelig sekretær i organisasjonen. Men lønnen til den vitenskapelige sekretæren var nok nok så symbolsk. Törnudd arbeidet senere som ubetalt vitenskapelig konsulent i Nsfk, og gjorde seg til talsmann for mere forskning i Rådets regi.

I 1970 ble denne linjen formelt vedtatt, med atskillig mer vekt på den rene forskningsaktivitet i Nsfk. Det ble besluttet å ansette flere egne vitenskapelige sekretærer, bortsett fra i vertlandet og i Island. Det ble også tatt til orde for at Nsfk burde knytte til seg egen forskerleder og forskere eller inngå særskilte forskningsavtaler med enkeltpersoner eller institusjoner. Samtidig tok Nsfk på seg et ansvar for forskerutdanning av kriminologer:

"Som ett steg i samarbeidsrådets stråvanden att stödja den kriminologiska forskarutbildningen och därigenom bidra till en ökning av de kriminologiska forskarnas antal i Norden, har samarbetsrådet under året i högre grad än tidigare beviljat stipendier." (Fra Årsberetningen, 1970). Fra 1970 har forskningen hatt en stadig større plass i Nsfs samlede virksomhet.

Nsfs statutter har gjennomgått små endringer i perioden. Dagens statutter, vedtatt på rådsmøtet 3.12.1989 i Reykjavik, finnes i Vedlegg I.

Nsfs organisasjon består av tre ledd: rådet, sekretariatet og kontaktsekretærene.

Rådet

Rådet er satt sammen av tre medlemmer fra hvert medlemsland, tilsammen 15 medlemmer. Vanligvis består de nasjonale kontingentene av to forskerrepresentanter og en myndighetsrepresentant. Rådet utpekes av regjeringen i hvert land, men aktive forskere eller forskermiljøer blir spurt om forslag til forskerrepresentanter. Rådet har stort sett årlige møter, unntaksvis to. På møtene behandles søknader om forskerbevilgninger, kommende seminarer, administrasjon og økonomi, søknader om reisesøtte og eventuelle andre saker av interesse for organisasjonen. De fleste etablerte kriminologer i Norden har gjort sin verneplikt i Rådet i en eller flere perioder.

Ledere i Nsfk har vært:

Tidrom	Formann	Land
1962-1964	Professor Johs. Andenæs	Norge
1965-1969	Docent Karl O. Christiansen	Danmark
1970-1973	Professor Inkeri Anttila	Finland
1974-1978	Professor Knut Sveri	Sverige
1979-1982	Professor Nils Christie	Norge
1983-1985	Professor Ulla Bondeson	Danmark
1986-1988	Direktör Patrik Törmudd	Finland
1989-1991	Professor Torbjörn Thedéen	Sverige

Fra 1992 er førsteamanuensis Liv Finstad, Norge, Rådets nye leder.

Sekretariatet

Sekretariatet består av en heltidsansatt administrativ leder og en halvtidsansatt kontormedarbeider. Sekretariatet har ansvaret for den daglige ledelsen av Nsfk i nært samarbeid med lederen. Den administrative lederen rekrutteres fra det kriminologiske forskningsmiljøet og har adgang til å drive egen forskning i arbeidstiden.

Sekretariatets plassering og daglige ledelse har gjennom årene vært slik:

År	Sted	Adm. leder
1962-64	Oslo	cand. jur. Elg Elgesem
1965-69	København	cand. jur. Jørgen Jepsen
1970-73	Helsinki	lic. jur. Per Ole Tråskman (til 1.9.73) jur.kand. Patrick Zilliacus
1974-78	Stockholm	jur.kand. Ingemar Rexed
1979-82	Oslo	d. crim. Annika Snare (til 30.6.81) mag. art. Sturla Falck
1983-85	København	cand. jur. Henning Koch (til 31.3.84) mag. art. Britta Kyvsgaard
1986-88	Helsinki	jur. kand. Nina Roos
1989-91	Stockholm	fil. lic. Mona Mårtensson

Fra 1992 er cand. polit Jan Georg Christophersen Nsfks administrative leder.

Kontaktsekretærene

Som et ledd i å styrke Nsfks forskningsvirksomhet ble det i 1970 ansatt egne, vitenskapelige sekretærer. I dag er tittelen kontaktsekretær. Stillingene innehas som oftest av viderekomne studenter eller kriminologer som ennå ikke har fått fast ansettelse. Det er kontaktsekretærer i alle medlemsland, med unntak av vertslandet¹. I perioden 78-80 hadde dessuten Grønland kontaktsekretær. Denne ordningen ble tatt opp igjen i 1985, denne gang på permanent basis.

Som navnet antyder, er kontaktsekretærene et bindeledd mellom Nsfk og de nasjonale forsker- og brukermiljøene. Kontaktsekretærenes viktigste oppgaver er arbeidet med Nyhetsbrevet og med organiseringen av Nsfks ulike seminarer.

Nsfk - en selvstendig organisasjon

Nsfk er en organisasjon som skal fremme kriminologisk forskning. I Rådet har da også forskerne flertall. Samtidig har Nsfk en formell

¹ Vertslandet er det land som har sekretariat og leder. I NSFKs verdige språkform heter dette domicilland.

struktur som knytter organisasjonen tett til myndighetene. Dette kommer tydeligst til uttrykk i at det er de nordiske regjeringene som har den formelle retten til å utpeke Rådets medlemmer. For et forskningsorgan kan dette innebære farer. Det er et hevduvunnet akademisk ideal at forskningen bør ha en kritisk avstand til makt og myndigheter. Med ett par unntak har ikke de styrende myndigheter blandet seg bort i Nsfks daglige virke. Det ene unntaket var et forsøk fra det norske Justisdepartementet på å styre innholdet i Nsfks nyhetsbrev (Om nyhetsbrevet, se s. 54). Dette ble løst med å ta inn en passus i Nyhetsbrevet om at bidragene sto for bidragsytternes regning. Det andre unntaket var et forsøk fra det norske Justisdepartementet på ikke å oppnevne en forskerrepresentant til Rådet foreslått av det norske forskningsmiljøet. Bakgrunnen for dette var at vedkommende hadde markert seg på ytterste venstre side i norsk politikk. Det norske forskermiljøet satte hardt mot hardt og truet med å trekke seg fra all videre virksomhet i Nsfk. Da gjorde departementet retrett og oppnevnte den foreslåtte representanten.

Ser man Nsfks historie under ett, har samarbeidet med myndighetene gått meget knirkefritt, ja, noen vil kanskje si forbausende knirkefritt. Myndighetene har vist den nødvendige respekt for forskningens egenart og vært meget tilbakeholdne med forsøk på å styre den daglige virksomheten. I de få tilfellene det har vært påkrevet, har Nsfks representanter bidratt med den nødvendige normavklaring ved å ikke bøye unna for politisk press.

Forskning

Ved siden av informasjonsutveksling var koordinering av forskning hovedideen bak dannelsen av Nsfk. Ved løsning av denne forskningsoppgaven tenkte man særlig på verdien av komparativ forskning. Verdien lå i: "den store likhet som hersker mellom de nordiske land når det gjelder samfunnsstrukturen i sin alminnelighet og kriminalpolitikken i særdeleshet. En likhet som ikke er fullstendig - i så fall ville den ikke bydd på interessante muligheter for sammenligninger - men som på den annen side ikke er større enn at fruktbar sammenligning er mulig." (Fra utredningen om opprettelsen av Nsfk, 1958, ved Johs Andenæs, her sitert fra Kongshavn, 1982, s. 3).

I vurderingen av Nsfks forskningsaktivitet er det umulig å gå inn i de enkelte forskningsprosjektene kvalitativt. Antall prosjekter nå er blitt så høyt at det ville være en oppgave som krevde års arbeid. Kildene for dette kapitlet er først og fremst årsberetningene for de enkelte år. Her kan en lese hva Nsfk har tenkt om egen forskningsaktivitet, ulike organisasjonsmodeller for Nsfks forskningsvirksomhet, bevilgningspolitikk og prioriteringer². For de første årene av Nsfks virksomhet var imidlertid forskningsaktiviteten såpass sentralisert og av et såpass begrenset omfang at noen refleksjoner om kvaliteten også er mulig.

Nsfk har i sin tretti år lange historie forsøkt flere modeller for å organisere sin forskningsvirksomhet og å ta vare på forskningens komparative preg. Modellene faller nok så tydelig i tre faser, selv om det er glidende overganger mellom dem.

- **Den første modellen** var en modell der Nsfk selv prioriterte forskningsområde og nok så direkte selv forsøkte å sette forskningen ut i livet, som ved ansettelse av egne forskningsledere. Dette var modellen fram til sommeren 1974.
- **Den andre modellen** var en modell bygget opp rundt forskningsprogram. Temaer ble prioritert og individuelle søknader om støtte som falt utenfor temaene ble i stor grad avslått. Rundt

² I vedlegg II er gjengitt forskningsbevilgninger slik de fremstår via årsberetningene, ordnet etter bevilgningsår.

forskningsprogrammene forsøkte en å organisere forskningsgrupper.

Denne modellen rådet grunnen fram til 1978-79.

- **Den tredje modellen** er individuelle, frittstående prosjekter uavhengig av et forskningsprogram med prioriterte temaer.. Dette er dagens modell i Nsfk.

I hele Nsfks historie har det vært livlig diskutert hvordan organisasjonens forskningsressurser best lar seg utnytte. Uenighetene om dette har tildels vært skarpe. La oss se om Nsfks forskningshistorie kan gi oss noen lærdommer om disse modellene.

Sin egen forsker Om Nsfks tidlige forskningsaktivitet

Som nevnt spilte Nsfk en meget direkte rolle i organisasjonens forskningsaktivitet i den første tredjedelen av organisasjonens historie. Tankegangen var å sette i gang nokså ensartede, nasjonale prosjekter parallelt i de nordiske land for å muliggjøre sammenlikninger. I de første tolv år arbeidet Nsfk særlig med fem områder:

- Ungdomskriminalitet (det utviklet seg særlig til studier av selvrapportert kriminalitet).
- Lovbruddsskader (det utviklet seg særlig til offerundersøkelser).
- Nordisk bibliografi over nordisk kriminologi
- Koordinering av kriminalstatistikken
- Politiforskning

Kom det god forskning ut av dette?

La oss ta det hele tematisk.

Undersøkelser om selvrapportert kriminalitet

Disse prosjektene var opprinnelig del av en større målsetting om å kartlegge ungdomskriminaliteten. Nsfk samarbeidet bl.a. også med Nordisk Nvn for Alkoholforskning (1967-70) om alkohol- og narkotikamisbruk og ungdomskriminalitet. Men mesteparten av aktiviteten ble etterhvert sentrert rundt kartlegging av mørketall og det er disse

undersøkelsene som er blitt stående fra prosjektet om ungdomskriminalitet.

Selvrapporterte kriminalitetsundersøkelser så dagens lys i slutten av 1940-tallet i USA. Undersøkelsenes resultat var den gang svært overraskende - svært mange mennesker rapporterte at de hadde begått lovbrudd. Importen av slike undersøkelser lå så og si i luften i Norden. I Norge hadde dette arbeidet allerede startet før Nsfk ble stiftet. Allerede stiftelsesåret i 1962 dukker ideen opp om å gjøre liknende undersøkelser i de andre nordiske land. En tenkte seg at undersøkelser ble utført på nasjonal basis, men at Samarbeidsrådet hadde en viktig oppgave i å koordinere undersøkelsene og å bevilge penger til nødvendig reisevirksomhet.

I Norge ble det laget en justert replikasjon av den første undersøkelsen, mens Finland, Danmark og Sverige laget sine egne undersøkelser. Finland avsluttet sin undersøkelse i 1966, Sverige og Danmark ble først ferdige i 1971. Aktiviteten rundt disse undersøkelsene strakte seg altså over 9 år. Spørsmål omkring skjult kriminalitet og ungdomskriminalitet ble tatt opp på en rekke forskerseminarer i 60-årene.

Rådet ga opp å skrive en samlerapport om alle undersøkelsene med henvisning til den lange tiden som var gått. I stedet fikk Per Stangeland (N) penger for å skrive ferdig den andre norske undersøkelsen og å prøve å dra inn materiale fra de andre landene.

Resultatene fra undersøkelsene fulgte i stor grad opp resultatene fra de amerikanske undersøkelsene. Svært mange mennesker begikk lovbrudd. I den første norske sesjonsundersøkelsen var det f.eks. 95 % av de intervjuete som hadde krysset av for et eller flere lovbrudd de hadde begått. Dessuten viste undersøkelsene at det ikke var den tette forbindelsen mellom registrert tradisjonell kriminalitet og lav sosial status som tidligere forskning hadde antatt. Det er rimelig å anta at undersøkelsene bidro til å alminneliggjøre lovbrudd. Professor Knut Sveri forteller at siden undersøkelsene kom i en tid med kraftig økende ungdomskriminalitet, ble resultatene mottatt med gledessukk av foreldrene!³ Lovbruddenes alminnelighet betydde jo at deres barn - som kanskje hadde stjålet litt - slett ikke var fortapte. Undersøkelsene bidro nok også til en

³ Sveri forteller dette i et brev til undertegnede.

dreining i forskningsinteressen over til studier av rettsapparatet. Når lovbrudd vokser på trær, hvorfor havner en liten og særmerkt gruppe i fengsel?

Men metodisk lider disse undersøkelsene - i likhet med de amerikanske studiene - av en hovedsvakheter som for ettertiden begrenser bruksverdien. Selve målestokken blir altfor grov og unyansert. Mennesker legger ulike fenomener i de oppgitte lovbruddene, sterkt avhengig av egne erfaringer med lovbrudd. Lovbruddene er i liten grad spesifiserte i forhold til hyppighet og særlig i forhold til grovhet. I undersøkelsene kan mennesker som har vært med på bagatellmessige ungdomsstraffer og mennesker med en tung kriminalitetsbelastning komme ut likt på de ulike indeksene som ble konstruert for å si noe om kriminalitetsbelastningen.

Halvor Kongshavn utarbeidet i sin jubileumsrapport fra 1982 en litteraturliste over deler av Nsfks forskning. Nå ble nok ikke alle arbeider på listen igangsatt eller finansiert av Nsfk. Oversikten gjorde heller ikke krav på å være fullstendig. Listen ble ført fram til 1982 og har også med publikasjoner som er gitt ut uten å være knyttet organisatorisk til prosjektene slik de her er beskrevet. Den gir likevel en nyttig oversikt, og publikasjonene under selvrapportert kriminalitet, gjengis med et par tillegg her:

Johs. Andenæs, Knut Sveri og Ragnar Hauge: Kriminalitetshyppigheten hos ustraffede. Norsk undersøkelse, i: *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskap*, 48, 1960, s. 97-112

Inkeri Anttila & Risto Jaakkola: "Unrecorded criminality in Finland", *Kriminologinen tutkimuslaitos (kriminologiska forskningsinstitutet)*, A:2, 1966

Nils Christie, Johs. Andenæs og Sigurd Skirbekk: "A Study of Self-reported Crime", i: *Scandinavian Studies in Criminology*, Vol. 1, Oslo: Universitetsforlaget, 1965, s. 86-116

Vagn Greve: "Kriminalitet som normalitet. En studie i den ikke-registrerte kriminalitet i Danmark", København: Juristforbundets forlag, 1972, 2. udg. 1974

Vagn Greve: "Our non-deviant criminals", i: *Scandinavian Studies in Criminology*, Vol. 5, Oslo Universitetsforlaget, 1974

Ola Nyquist og Ivar Strahl: Kriminalitetshyppigheten hos ustraffede, i: *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskap*, 1960, vol. 48, s.113-117.

Per Stangeland og Ragnar Hauge: "Nyanser i grått. En undersøkelse av selvrapportert kriminalitet blant norsk ungdom", Oslo: Universitetsforlaget, 1974, 159 sider.

Birgit Werner: Den faktiska brottsligheten. I: *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskap*, 1971, vol. 59, s.106-141.

Offerundersøkelser

På et ekstraordinært rådsmøte i oktober 1970 ble det bestemt at Nsfk skulle begynne å arbeide med kriminalitetens omkostninger. I 1971 ble universitetstelektor Preben Wolf (D) ansatt som forskningsleder for dette arbeidet. Oppgaven hans var å koordinere og veilede forskere på feltet. Han hadde denne stillingen i to år.

Som ved studiene av selvrapportert kriminalitet var offerundersøkelsene i utgangspunktet del av en større forskningsplan, Brottskadeundersøkelsen. I følge planen skulle arten og innholdet av skadene av lovbrudd kartlegges, mulighetene for å lage en nordisk lovbruddsskade-statistikk kartlegges, kriminalitetsutgifter innen offentlig sektor beregnes, og resultatene skulle gi grunnlag for samfunnspolitiske beslutninger om hvordan kriminalitetskontrollen skulle utøves.

Det ble imidlertid de rene offerundersøkelser som dominerte feltet. Noe arbeid var allerede gjort nasjonalt før Nsfk trådte inn på arenaen. Både i Sverige, Norge og Finland var arbeidet med offerundersøkelser startet. Nsfk gikk inn i delfinansiering av disse pågående arbeidene og bevilget penger slik at også Danmark kunne lage sin egen gallupundersøkelse om offererfaringer. Kauko Aromaa (F) sto sentralt i utarbeidelsen av spørreskjemaene.

Offerundersøkelsene ga interessant informasjon om menneskers opplevelser av å være offer, offerhyppighet i befolkningen, kjennetegn ved ofrene og forhold som påvirket anmeldelsehyppigheten.

Offerundersøkelsene er metodisk av høyere kvalitet enn undersøkelsene om selvrappert kriminalitet. Lovbruddskategoriene er begrenset, og det er derfor lagt ned mer arbeid i å få et mål på lovbruddenes grovhet. Særlig gjelder dette voldslovbruddene. Når det gjelder vinningslovbrudd er presisjonsnivået lavt.

Voldsforskningen har forøvrig alltid stått sterkt i Nsfks regi, også etter at en gikk over til individuelle søknader. Offerundersøkelsene gir muligheter for interessante sammenlikninger over tid. Arbeidet med offerundersøkelser pågår også i dag. I både Finland, Sverige og Norge er spørsmål knyttet til offer innarbeidet i ulike offentlige undersøkelser. Særlig i Finland er dette arbeidet omfattende og ambisiøst. Finland ble da også utsett til å lede arbeidet med trykkelandsindikatorer i OECDs sosialindikatorprosjekt.

Nedenunder er gjengitt Kongshavns bibliografi over lovbruddsskader fra den samme jubileumsrapporten. Det er slående at Nsfks forskningsleder Preben Wolf er det helt dominerende navnet på listen. Han har hatt en meget stor produktivitet. Samtidig gir kanskje listen et budskap om at det ikke er så enkelt for en forskningsleder i Nsfk å få satt i gang andre forskere på det prioriterte feltet. I Norge utviste Ragnar Hauge stor aktivitet. I Finland er Kauko Armoaa notert med en publikasjon, i Sverige Leif Lenke. Erik Høgh er medforfatter til Preben Wolff i en publikasjon. Flere forskere enn dette ble ikke involvert i denne planen.

Kauko Armoaa: "Arkkipäivän väkivaltaa Soumessa. (Vardagsvåld i Finland)". Kriminologinen Tutkimuslaitos (kriminologiska forskningsinstituttet), M:11, 1971

Kauko Armoaa & Seppo Leppä: "Omaisuuksien yksiläuhren tarkastelu. (Iakttagelser över personoffer för egendomsbrott)". Kriminologinen tutkimuslaitos (Kriminologiska forskningsinstituttet), M:26, 1973

Ragnar Hauge: "Hverdagsvold i Norge", i: *Lov og rett*, 1972, s. 259-264

Ragnar Hauge: "Formuesforbrytelser i Norge", i: *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 1972, s. 127-136

Ragnar Hauge: "Offer for lovbrudd", i: *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 1975, s. 322-333

Ragnar Hauge: "Lovbrudd og anmeldelse", i: *Lov og rett*, 1976, s. 39-44

Leif Lenke: "Risken för våldsbrott", NSfK, rapportserie, 1978, 19 sider + tab. m.m.

Preben Wolf: "Vold i Danmark og Finland 1970/71. En sammenligning af voldsøfre.". Projekt Noxa, forskningsrapport nr. 1 til NSfK, 94 sider + bilag (herunder et statistisk tillæg ved Karin Zedeler), Kriminalistisk institut, stensil, 1971/72

Preben Wolf: "Skader og tab forvoldt ved kriminelle handlinger. Redegørelse for et nordisk forskningsprosjekt." i: *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 1973, 61, s. 85-110

Preben Wolf: "Individuelle ofre for ejendomsforbrydelser i Danmark 1971/72." Projekt Noxa, forskningsrapport nr. 2 til NSfK 1972-1974, 113 sider + appendices, Kriminalistisk institut, 1974

Preben Wolf: "Om individuelle ofre for visse forbrydelser i Danmark 1970-1972. En kommenteret oversigt", i: *Sociologisk Meddelelse*, 18. serie 1974, s. 127-142

Preben Wolf og Ragnar Hauge: "Violence in Three Scandinavian Countries", i: *Scandinavian Studies in Criminology*, Vol. 5, Oslo: Universitetsforlaget, 1974, s. 24-33

Preben Wolf og Erik Høgh: "Kriminalitet i velfærdssamfundet". København: Jørgen Paludans Forlag, 4. udg. 1975, s. 184-188

Preben Wolf: "Victims of Violence in two Nordic Countries - Denmark and Finland revisited", i: *Sociologiske Meddelelse*, 19. serie 1975, s. 90-98

Preben Wolf: "Vold og sjikane", i: Rapport fra undervisningsministeriets konference om voldsmentalitet hos børn og unge, 2.-4. apr. 1975, Undervisningsministeriet, stensil, 1975, s. 22-34, og i: *Sociologiske Meddelelse*, 19. serie, 1975, s. 9-18

i et år (fram til 31.5. 1974) og Katriina Virtanen (F) ble ansatt i et halvt år som forskningsassistent. Denne gangen deltok ikke Nsfk aktivt i utformingen av prosjektets målsettinger, slik de hadde gjort ved offerundersøkelsene. Den konkrete utformingen av prosjektet ble overlatt til de to ansatte. Hauge arbeidet i hovedsak med to temaer. Det ene var å dukke dypere ned i et enkelt politikammer og prøve å beskrive politiets virksomhet fra denne plattformen. Det andre temaet var undersøkelser om forholdet mellom politi og publikum.

Nedenunder følger Kongshavns bibliografi over politiforskning fram til 1982.

Ragnar Hauge og Harald Stabell: "Politivirksomhet. En undersøkelse fra Follo politikammer", Institutt for kriminologi og strafferett, *Stensilsferien* nr. 19, 1974, 35 sider

Ragnar Hauge og Harald Stabell: "Politivirksomhet i et norsk land-distrikt", *Nordisk tidskrift for kriminalvitenskap* 1975 s. 269-286

Ragnar Hauge: "Politi og almenhet", *Lov og rett* 1977 s. 268-276

Ragnar Hauge: "Forholdet mellom politi og almenhet", i: *Nordisk tidskrift for kriminalvitenskap* 1977 s. 155 flg.

Ragnar Hauge: "Public attitudes to the police and their preventive role". In: *The Police and the Prevention of Crime*, Directorate of Legal Affairs, Council of Europe, Strasbourg 1978 pp. 58-84

Ragnar Hauge: "Police and the public. Three Norwegian investigations". In: Knutzon, J, Kùhlhorn, E and Reiss jr., A (eds): *Police and the social order*, Brottforsøbyggande rådet, Stockholm 1979 pp. 132-148

Ragnar Hauge: "Politioppgaver og påtaleoppgaver - noen synspunkter på utviklingen innenfor norsk politi", i: *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvitenskap*, 1974, 62, s. 210-223

Henning Koch: "Redegørelse af 9. november 1978 til Justitsministeriet vedr. det stigende antal registrerede tilfælde af spiritus- og promillekørsel".

Preben Wolf: "Report for the Second Criminological Colloquium of the Council of Europe on Victimization Research and Means Other than Crime Statistics to Provide Data on Criminality", i *Council of Europe: Collected Studies in Criminological research*, Vol. XIV (Means of Improving Information on Crime), Strassbourg 1976, s. 51-72

Preben Wolf: "On Individual Victims of Certain Crimes in Four Scandinavian Countries 1970/74. A Comparative Study", (indlæg på) *The Second International Symposium Victimology*, Boston USA, 1976, (Offset) Sociologisk Institut v. Københavns Universitet 1976, 36 sider og i: *Sociological Microjournal* 16. årg., fiche nr. 75, 1982

Preben Wolf: "Note on some of the methods applied in the Scandinavian victim Surveys 1970-76", i: *UNSDRI's konference rapport om Monitoring Crime Trends and Criminal Justice Information*, Rom, 1977

Preben Wolf: "Kriminalitet - vold", i: *Kriminalpræventiv Orientering*, København: Det kriminalpræventive råd, 1980, 21 sider

Preben Wolf: "Personlig sikkerhed" i: Kirsten Worm (red.): "Levevilkår i Danmark. Statistisk oversigt 1980", København: Danmarks Statistik og Socialforskningsinstituttet, 1980, s. 306 ff.

Politiforskning

I en samlet beretning fra Nsfk for perioden 1962-66 står det nevnt to politiforskningsprosjekter som har fått Nsfks støtte. Det første prosjektet er utført av Elg Elgesem (N) og er en rapport til Nsfk om prinsippene for politiets registreringspraksis i de nordiske land, med hovedvekten på det norske politi. Det andre prosjektet er utført av politiasessor, lektor Erik Christensen (D) og er en undersøkelse av politiets registreringspraksis i Århusområdet i årene 1954-1964. Beretningen sier at når rapporten fra denne siste undersøkelsen foreligger, vil rådet nærmere overveie ønskeligheten av liknende undersøkelser i de andre nordiske land.

Det skulle imidlertid gå nesten ti år før Nsfk igjen satser på politiforskning. Etter at offerundersøkelsene var avsluttet, besluttet Nsfk å starte politiforskning. Ragnar Hauge (N) ble ansatt som forskningsleder

Henning Koch: "Politipatruljering og spritkørsel", i: *Tidsskrift for Dansk Politii*, 1979, s. 344 ff.

Henning Koch: "Flere spritbilister bliver taget af politiet" i: *Forskningen og Samfundet*, maj, 1980, s. 85 ff.

Henning Koch: "The Proactive Police", i: "Policing Scandinavia" - *Scandinavian Studies in Criminology*, Vol. 7, Oslo: Universitetsforlaget, 1980, s. 51 ff.

Anne Marie Støkken m.fl.: "*Politiet i det norske samfunn*", Oslo: Universitetsforlaget, 1974, 2. utvidete utg., 1981, 243 s.

Elina Suominen: "Yhdeksän miestä Ratakadulla. (Nio män på Banggatan (Banggatan 12 är adressen till högkvarteret för säkerhetspolisen i Finland).)", i: *TV-sändning 11. november 1982*, 1 timme + 1/2 timmes debatt om ämnet

Paavo Uusitalo: "Poliisin aseenkantotavan vaikutuksista (Om inverkan av polisens sätt att bära vapen)", i: *Oikeus*, 1980:3, s. 164-171

Paavo Uusitalo: "Kansalaisten pvelija vai pakkovallan virkamies? Suomen poliisin aseenkantotavan tarkastelua. (Folkets tjänare eller tvångsmaktens tjänstemän? Beträktelse över sättet att bära vapen hos polisen i Finland.)", i: *Sosiologia*, 2/1980, s. 89-102

Katrina Virtanen: "A Comparison of the Historical Development of Police Organization in Finland as Compared to the Other Scandinavian Countries", i: J. Knutsson, E. Kivilhorm & A. Reis jr. (ed.): "*Police and the Social Order*", The National Swedish Council for Crime Prevention, Report no. 6, 1979, s. 32-45

Prosjektene som ble vekk

Allerede i Nsfks første år settes det i gang med å lage en nordisk bibliografi over kriminologiske arbeider. Å følge dette prosjektets liv i beretningene er ikke uten humoristiske sider. Skadefryden kan derimot godt hvile i fred, bibliografiens skjebne er slett ikke uvanlig i forskningssammenheng. I beretningen fra 1962 het det at dette arbeidet

"er ført langt på vei mot en løsning i beretningsperioden". I beretningen for året etter, i 1963, heter det at oppgaven "står umiddelbart foran sin avslutning." I beretningen for 1964 står det at arbeidet "har tatt lenger tid enn man opprinnelig regnet med". Det berettes at materialinnsamlingen er avsluttet, og "man må regne med at bibliografien vil foreligge i løpet av 1965." I beretningen for 1965 står det at et utkast til bibliografien forventes å foreligge ved utgangen av januar 1966. Noen nasjonale stensiler ble utarbeidet. Men hele prosjektet skrinlegges i beretningen fra 1967: "På et møte i bibliografiutvalget den 3. juni 1966 blev det - i overensstemmelse med drøftelserne på rådsrådet den 31. maj - besluttet at oppgive en egenlig publikation af en nordisk bibliografi på det foreliggende grundlag. I stedet ville man foranledige de foreliggende bibliografiske kort kompletteret gennem de nationale institutter og en stencileret oversigt udarbejdet. Denne skulle derefter kun udsendes i et begrænset oplag gennem institutterne under betegnelsen: "Forarbejder til en nordisk kriminologisk bibliografi" Deretter forsvinner prosjektet ut av årsberetningene.

Ideen om koordinering av de nordiske kriminalstatistikker dukket opp i 1964 etter et forslag fra byrådirektør Sven Rengby (S). Rådet fant at det ville være fint for forskningen om statistikkene ble koordinert og de nasjonale statistiske byråer og justisdepartementer ble bedt om å uttale seg. De fleste svarte at en koordinering ville være ønskelig. Etter forslag fra Statistisk Sentralbyrå i Norge ble det besluttet at samarbeidet skulle organiseres av de statistiske myndighetene i de nordiske land, men at den kriminologiske forskning skulle være representert i arbeidet. I beretningen fra 1965 refereres det at Statistisk sentralbyrå i Oslo regner med å ta et initiativ i saken i januar 1966. I beretningen fra 1966 ser vi at møtet fant sted. Det var ikke små planer som ble lagt. Det skulle nedsettes et hovedutvalg som igjen kunne nedsette underutvalg til drøfting av forskjellige spesialproblemer. En rekke av Nordens mest fremtredende kriminologer fikk plass i utvalgene sammen med representanter fra landenes justisdepartement og statistiske institusjoner. Det ble besluttet at byråsjef Ivar Møglestue (N) skulle lede arbeidet. Og det ble arbeidet. Både i hovedutvalg og i underutvalg. Det bærer de neste års beretninger bud om. I den juridiske undergruppen arbeides det med en innholds-analyse av de nordiske lands straffelover. I den statistiske undergruppen går det tråere. Eksempelvis heter det i beretningen for 1970 at "Inom

statistikkgruppen har man inte under verksamhetsåret avancerat nämnvärt." Både i 1968 og i 1970 nevnes ideen om at de nordiske lands justisdepartementer burde ansette en egen konsulent på heltid for denne del av prosjektet. Men arbeidet vil ikke løse. I 1975 omtales prosjektet i årsberetningen i meget kritiske ordelag. Prosjektet kritiseres for at det har vært for ambisiøst og myndighetene for at prosjektet ikke har fått tilstrekkelige ressurser. I 1976 avlegges prosjektet en siste, resignert visitt i årsberetningen. Deretter dør åpenbart prosjektet.

Hvorfor gikk dette galt? Jeg tror hovedproblemet ikke var de manglende ressurser, men en litt for lite gjennomtenkt målsetting. Statistiske sammenlikninger av den strafferettslige kontrollen mellom ulike land er etter mitt syn både fruktbart og viktig. Men det er stor forskjell på å sammenlikne og på å gjøre (mest mulig) lik. Kriminalstatistikene avspeilet den gang som nå den kriminalpolitiske praksis i det enkelte land. Det er vel også god grunn til å tro at denne praksis igjen henger og hang sammen med andre sosiale og kulturelle forhold i de enkelte landene. Å tro at alt dette skulle la seg endre på grunn av forskningens behov virker i ettertid nok så naivt. Den andre veien å gå ville være å lage kategoriene i statistikkene såpass grove at bare de sammenliknbare trekkene kom fram. Men da ville en samtidig miste mulighetene for tilbakeføring av viktig informasjon i det enkelte land. Og for forskerhold ville en miste mye av den utfordring som ligger i nettopp forskjellene i i de enkelte lands kriminalstatistikker. Det er utmerket at de nordiske lands kriminalstatistikker standhaftig slo tilbake ko-ordineringsforsøkene fra Nsfk. Fint at statistikkene er forskjellige.

Prosjektet var likevel ikke helt bortkastet, selv om gevinstene neppe sto i forhold til den flid og de ressurser som ble nedlagt. Gjennom arbeidet ble nettopp forskjellige klarere. Og innholdsanalysene ga bedre muligheter til å sammenlikne statistikkene, siden en visste mye mer om hva de ulike kategoriseringene avspeilet. Dette kom til uttrykk da Hanns von Hofer (S) i 1981 publiserte sitt store arbeid *Nordic Criminal Statistics 1950-1978*. Dette arbeidet ble imidlertid ikke finansiert av Nsfk.

Forskningsprogrammene En kort overgangsperiode

I 1974 hadde Nsfk mottatt rapporter både fra offerprosjektet og politiforskningsprosjektet. Deretter ble det valgt et nytt satsningsområde; alternativ til frihetsstraff. Men nå ble arbeidet organisert etter en annen modell. Prosjektet fikk ikke egen forskningsleder. I stedet nedsatte Nsfk en arbeidsgruppe til å styre prosjektet og forutsatte samtidig at forskere skulle ansettes for visse perioder. I 1975 kom ytterligere to programmer til: økonomiens kriminalitet og uformell og formell sosial kontroll. I 1976 ble det uttrykt misnøye med fremdriften av programmet alternativ til frihetsstraff og Hanns von Hofer (S) fikk i oppgave å utarbeide en "øvergripande rapport om problemområdet." I 1979 ble det holdt et meget vellykket forskerseminar på Lillehammer i Norge om konfliktløsning. Seminaret var lagt opp tverrvitenskapelig med sosialantropologer, rettshistorikere og fredsforskere i tillegg til kriminologer. Spesielt ble det lagt vekt på å få fram erfaringene fra Grønland og Island, og disse landene var uvanlig godt representert. Arbeidet med økonomiens kriminalitet ble startet opp med et arbeidsmøte i Stockholm i 1976 med tjue deltakere. Dette er det første av arbeidsgruppemøtene slik vi også kjenner dem i dag i Nsfk (se s. 59). Bevilgningene til prosjektet om uformell og formell kontroll gikk i hovedsak til kvinnekriminologien, med et tyngdepunkt i Norge.

På det nordiske forskerseminaret i Tisvildeje i Danmark, 1977, kom det sterk kritikk av denne måten å organisere Nsfks forskning på. Kritikerne mente at forskningsaktiviteten var altfor ovenfrastyrt og sentralstyrt. Samtidig ble det reist krav om at forskerrepresentantene i Nsfks styre skulle utpekes av de enkelte lands forskere.

Selve programideen var derimot ikke gjenstand for særlig diskusjon. I årsberetningen fra 1977 stiller Nsfk seg åpen overfor kritikken fra sin egen grasrot, i det det uttales at det "...år emellertid möjligt att Nsfk under 1978 i mindre mån kommer att uppställa övergripande teman utan i stället utgå från sådana förslag som aktualiseras av forskare och forskargrupper." Men programtanken var åpenbart på hell. I 1978 fikk Nsfk inn søknader "som i huvudsak gällde fristående projekt och som inte anslöt till gemensamma program. Ansökningarna hade i och för sig bedömts som goda och fått begärda anslag." (Beretningen 1978.) Fra og med 1979 inneholder års-

beretningene bevilgninger til søknader uten at de knyttes til et eller annet vedtatt program. De individuelle, frittstående prosjektene har overtatt arenaen. Programmenes tid i Nsfk er over.

Frittstående forskningsprosjekt

Denne tredje modellen har rådet grunnen i Nsfk fra 1979. Det er imidlertid mulig å systematisere forskningsbevilgninger til enkeltpersoner fra og med 1970. Det er naturlig å inkludere hele perioden fra 1970 i analysen, for å få et mer helhetlig bilde av Nsfks totale forskningsaktivitet. En slik analyse vil følgelig inneholde noen individuelle bevilgninger som både er sentralstyrt og/eller programstyrt. Men som jeg senere skal vise, er mesteparten av pengene gått med til frittstående prosjekter.

I hele perioden 1970-1991 er det bevilget penger til 207 prosjekter til en samlet verdi av NOK 6 642 490. Det gir et gjennomsnitt på NOK 32 091 pr bevilgning.

Kildene som er benyttet for å få fram disse tallene, er fra 1981 årsrapportene for de enkelte årene. I perioden 1970-1980 har jeg benyttet Kongshavns oversikt (Kongshavn 1982). Kongshavns oversikt er mer nøyaktig enn det som fremgår av årsrapportene i denne perioden da størrelsen på de bevilgede beløp ikke alltid er oppført i årsrapportene.

For å gjøre beløpene sammenliknbare er hver bevilgning omregnet til norske kroner ut fra den gjeldende valutakurs for de enkelte lands valutaer hvert år. Jeg har valgt datoen 1. mars eller nærmest påfølgende virkedag de enkelte år for valutakursene, da rådsmøtene oftest har vært avholdt i slutten av februar eller i begynnelsen av mars. (I Vedlegg 3 finnes disse valutakursene). Jeg har fulgt årsrapportenes systematikk under punktet om forskningsbevilgninger. Denne systematikken fører til at gjenbevilgninger og ikke benyttede bevilgninger er inkludert i tallene. Det reelle tallet som er gått med til forskning vil derfor ligge litt lavere. Men ikke vesentlig lavere. Av de 207 prosjektene er 16 gjenbevilgninger, dvs. 7,7%. Systematikken fra årsberetningene fører også til at arbeidsgruppemøtene er inkludert.

I løpet av disse tjeto årene har altså Nsfk bevilget NOK 6 642 490,37 til forskning. Det er åpenbart at bevilgningene må ha vært en

ikke ubetydelig finansieringskilde for skandinavisk kriminologisk forskning.

I tabell I har jeg sett på hvordan bevilgningene har fordelt seg over årene.

Tabell I. Fordeling av forskningsbevilgninger fra Nsfk på de enkelte år.

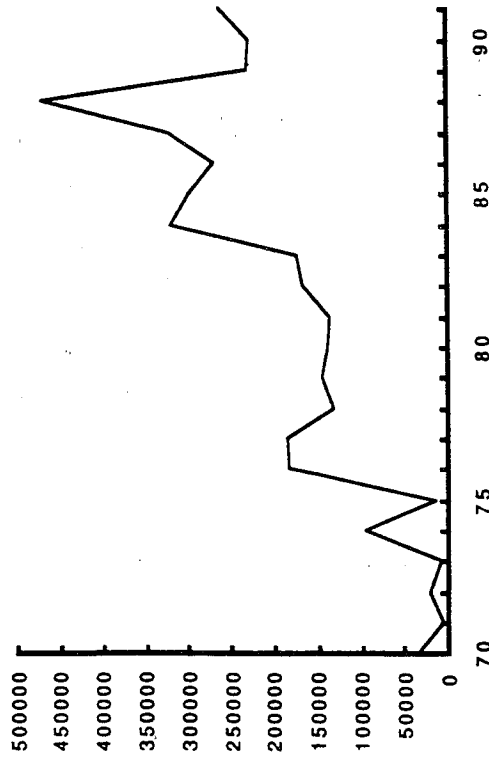
1970	17 637	1981	174 849
1971	4 000	1982	237 472
1972	13 661	1983	266 229
1973	6 540	1984	520 534
1974	71 378	1985	513 188
1975	12 625	1986	497 387
1976	184 318	1987	648 553
1977	178 183	1988	1 006 024
1978	133 278	1989	518 921
1979	146 547	1990	533 719
1980	156 520	1991	636 385
Sum	924 686	Sum	5 735 476

Sum 1970-1991: 6 660 162

Tallene dekker de individuelle bevilgningene og arbeidsgruppemøtene. Det innebærer at tallene fram til 1974 ikke gir et korrekt bilde av hva Nsfk samlet brukte på forskning. Som nevnt tidligere (s.12) ble det i tillegg til tallene ovenfor, brukt penger til å lønne forskningsledere. Hva dette kostet, fremgår ikke av de tilgjengelige papirer. Tallene viser ellers at det er det siste tiåret som har stått for den store ekspansjonen i de individuelle forskningsbevilgningene. I perioden 1970-1980 ble det bevilget vel 90 000 kroner til individuell forskning. I perioden 1981-1991 var det bevilget beløpet vel 5,7 millioner kroner. Selv om tallene for de aller første år er for lave, gir dette uansett budskap om en voldsom ekspansjon fra Nsfks side på forskningsfronten.

Men hva med pengeverdien? Jeg har også moret meg med å se på dette. Jeg har regnet ut fra den norske konsumprisindeksen utarbeidet av Statistisk sentralbyrå der 1979 er satt lik 100. (I vedlegg 4 er utviklingen av konsumprisindeksen i perioden vedlagt.) Grafisk ser dette slik ut:

Diagram 1. Fordeling av forskningsbevilgninger i faste kroner fra Nsfk i perioden 1970-1991.

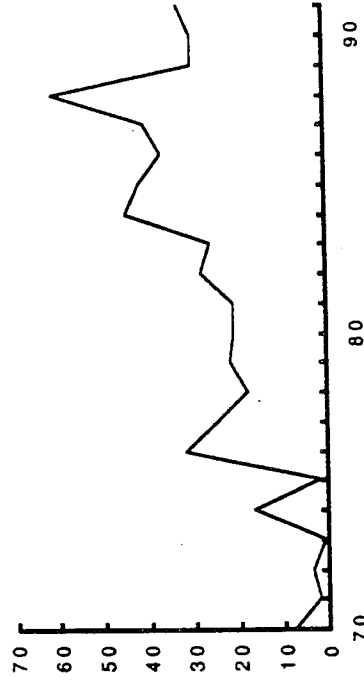

Selvfølgelig svekkes inntrykket noe. Men vi ser fremdeles en voldsom ekspansjon i forskningsaktiviteten. I den første perioden ble det bevilget nær 840 000 kroner til forskning i faste kroner. I den andre perioden ble det bevilget nær 3 747 000 kroner i faste kroner, dvs. fire ganger så meget.

Vi ser ellers at bevilgningene har vært ujevnt stigende i perioden med et foreløpig høydepunkt i 1988⁴. Den store stigningen skjer i 1984. Perioden 1984-1988 er glansperioden for forskningsaktivitet under Nsfks paraply. Den ekstraordinært store bevilgningen i 1988 skyldes at et planlagt seminar ble avlyst på grunn av sykdom. På et ekstraordinært råds møte om høsten ble disse ressursene i stedet brukt til forskning.

Denne store aktiviteten kan jo bare være en direkte avspeiling av at Nsfk er blitt en stadig rikere organisasjon uten at forskningens plass innen organisasjonen er prioritert opp. Jeg har også undersøkt dette. I diagram 2 har jeg sett på hvor stor del av Nsfks inntekter som har gått til forskning i årenes løp.

Diagram 2. Andel til forskning hos Nsfk. I prosent

⁴Jeg minner igjen på at de tre første årene ikke gir et bilde av NSFks samlede utgifter til forskning.

Den svært lave andelen i starten må fremdeles sees i lys av at en fram til sommeren 1974 hadde ansatt egne forskningsledere⁵. Vi ser ellers at mønsteret i dette diagrammet i stor grad likner mønsteret i diagram 1: Samlet sett en stigende kurve, med en glansperiode 1984-1988. Forskningen er blitt en stadig viktigere del av Nsfks samlede virksomhet.

Parallelt med denne ekspansjonen skjer en motsatt tendens. Fra 1981 gir årsberetningene informasjon om totalt søknadsbeløp og samlet bevilgningssum. I åttiåra synker innvilgningsprosenten.

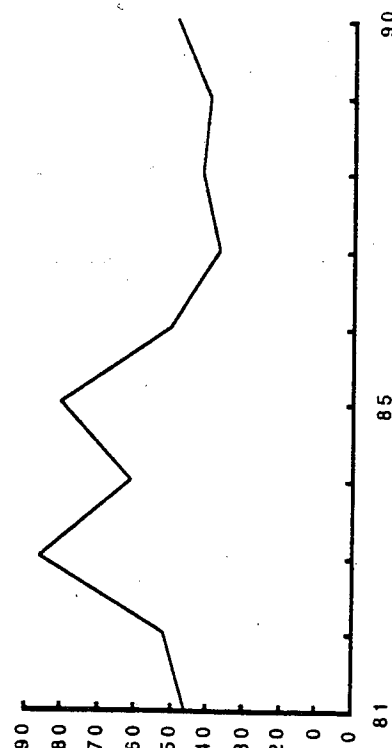
Tabell 2. Forskningsbevilgninger fra Nsfk. Innvilgningsprosent.

År	Innvilgelsesprosent
81	46,4
82	52,1
83	86,1
84	61,4
85	80,8
86	51,0
87	37,5
88	41,9
89	39,8
90	49,0

⁵ Her som ellers er det de individuelle bevilgningene - med og uten programtilknytning - som er basistallene for diagrammet. For 17 av de 22 årene diagrammet omfatter er prosentandelen kalkulert i forhold til summen av statslukkene. For fem av årene, alle de fem før 1980, er altså beregningsgrunnlaget et annet (tall over statslukkudet fremgår ikke av årsberetningene.) En bør derfor ikke legge så meget vekt på endringer i hvert enkelt år før 1980. Hovedpoenget med diagrammet er å få fram mønsteret over tid. Grunn Tabellen for diagrammet finnes i Vedlegg VI.

Grafisk ser dette slik ut:

Diagram 3. Forskningsbevilgninger fra Nsfk. Innvilgningsprosent.

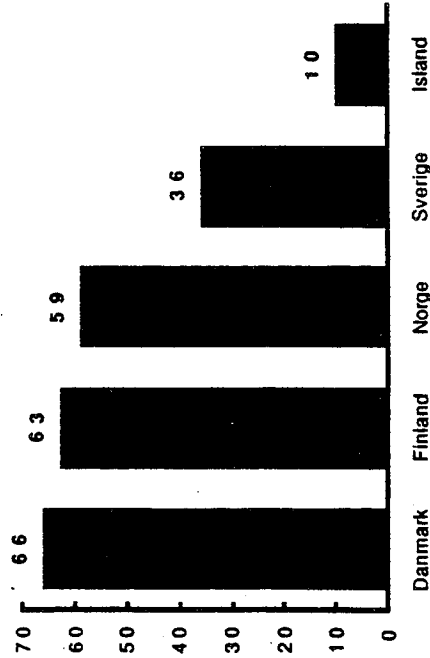
Dette bærer bud om en voldsom økning i kriminologisk forskningsiver i Norden det siste tiåret. Det er knapt blitt mindre av kriminologisk forskning finansiert fra andre kilder enn Nsfk. Dette bærer også bud om at Nsfks bevilgninger ikke klarer å holde tritt med denne iver. Kanskje er det fruktene av sosiologisk spesialisering og kriminologisk utdannelse som skjuler seg bak disse tallene. I det minste for Norges del er det i åttiåra blitt et sterkt økende antall mennesker som er opptatt av kriminologisk forskning, enten fordi de har kommet til faget via andre fagdisipliner eller fordi de har tatt en kriminologisk embetseksamen. De øvrige finansieringskilder er ikke i stand til å absorbere denne veksten. Det er heller ikke Nsfk. Slik tolket kan kanskje kombinasjonen av stadig større bevilgninger kombinert med stadig lavere innvilgelsesprosent sees som en indikator på utviklingen av et stadig større sjikt av kriminologiske løsarbeidere. For Norges del, der jeg har førstehånds informasjon om

søkerne, bekrefter bevilgningsprotokollene denne tolkningen. Hvorvidt den stemmer for de andre landene, vet jeg ikke⁶.

I Nsfk er det til tider en fredsommelig, omenn en noe ertende kappestrid om hvilken nasjon som stikker av med mesteparten av forskningspengene. Jeg har sett på den nasjonale fordelingen av bevilgningene over tid. Kildene for disse tallene er årsberetningene fra 1970. Der hvor flere personer står som søkere, har jeg registrert hver person. Dersom disse er eller arbeider fast i ulike land, er de bokført på disse hjemlandene og bevilgningene er fordelt mellom dem. Grafisk ser summen av dette slik ut:

Diagram 4. Nasjonal fordeling av forskningsbevilgninger fra Nsfk

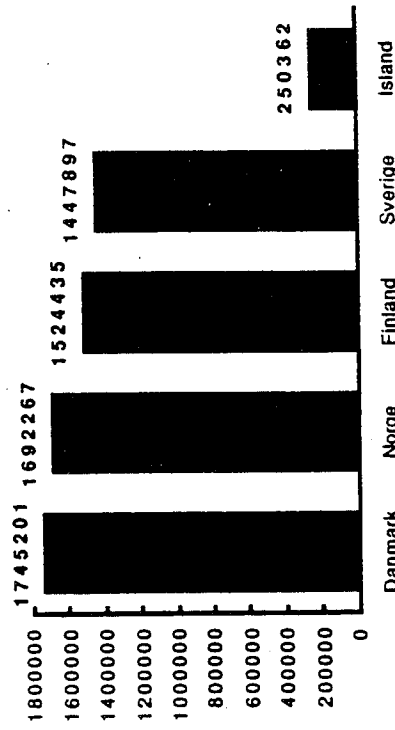

⁶ Denne utviklingen ser ut til å fortsette i 1992. Til rådsrådet i 1992 ble det søkt om forskningsbevilgninger på vel NOK 3,3 millioner (!) fordelt på 29 søknader. Det er budsjettert med NOK 700 000 til forsknings/reisebevilgninger. Da kryper innvilgelsesprosenten raskt ned mot 20%.

Danmark har fått flest antall bevilgninger. Det er Danmarks store antall det siste tiåret som gir dette resultatet. Men det er små forskjeller mellom Danmark, Finland på annen plass og Norge på tredje plass. I Vedlegg VI er den årlige fordelingen mellom landene gjengitt i tabells form.

Antall bevilgninger sier langt fra alt om bevilgningspraksis. Jeg har også sett på bevilgningenes størrelse for hvert enkelt land i perioden⁷. Samlet sluttsum for de enkelte land fremgår av diagram 5.

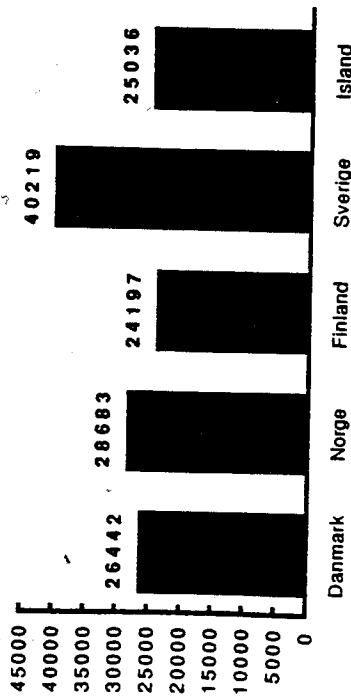
Diagram 5. Samlet bevilgningssum for de nordiske land i perioden 1970-1991. I norske kroner.

Forskjellene mellom landene jevner seg ut. Grunnen til dette er at Sverige har en atskillig høyere gjennomsnittsbetaling enn de øvrige landene.

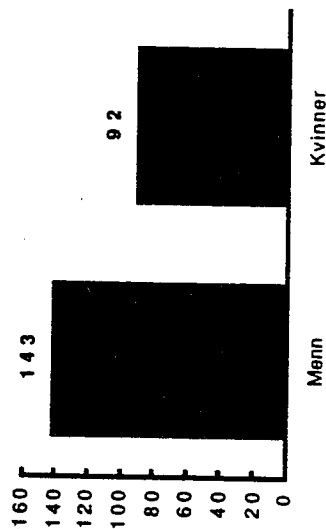
⁷ Jeg har regnet om beløpene for endringer i valutakursene slik som beskrevet på s. 16 og i vedlegg III. Jeg har ikke funnet det bryet verd å korrigere for endringer i konsumprisindeksen. Det skal være store endringer i tidsmønsteret for bevilgningene for de enkelte land for at dette skal gi særlig utslag.

Diagram 6. Gjennomsnittsbetragninger for de nordiske land i perioden 1970-1991.

Til slutt har jeg også sett på bevilgningenes kjønnsfordeling. Resultatet ser vi i diagram 7.

Diagram 7. Betragninger fra Nsfk i perioden 1970-91 fordelt på kjønn.

Det er liten forandring i dette over tid. I den første halvdel av perioden gikk ca. 38% av bevilgningene til kvinner. I den andre halvdel av perioden gikk ca. 40% av bevilgningene til kvinner.

I forhold til kjønnsfordelingen hos f.eks. fast universitetsansatte er kvinneandelen meget høy. Men det finnes andre målestokker. I Norge er det bygget opp en egen, mangedørig kriminologiutdannelse. Her er kvinnedominansen sterk. Av 31 registrerte hovedfagsstudenter er 20 kvinner. Blant 12 forskere med prosjektfinansiering knyttet til Kriminologisk institutt i Oslo er 7 kvinner⁸. Jeg har ikke liknende opplysninger for de andre nordiske land.

Forskningstemaer

Siden 1970 har Nsfk gitt individuelle forskningsbevilgninger. I begynnelsen av denne perioden gikk mye av bevilgningene til programmer satt opp av Nsfk selv. Fra 1979 ble bevilgningene løstrevet fra et forskningsprogram. Og siden volumet har økt såpass kraftig, har langt de fleste pengene gått med til frittstående prosjekter. Jeg har nedlagt en del arbeid i å undersøke hvordan denne bevilgningspolitikken har slått ut i forhold til forskningstemaer. Jeg synes en slik oversikt er interessant i seg selv. Dessuten gir den mulighet til å se hvordan det går over tid når ikke det hele styres og kontrolleres av et prioritert program.

Jeg har gruppert alle individuelle bevilgninger fra 1970 etter temaer, og regnet ut bevilgningene i norske kroner i forhold til det aktuelle bevilgningsår. Jeg har trukket fra gjenbevilgninger og ikke-benyttede beløp. Grupperinger i temaer er ikke uproblematiske. Andre kriminologer ville kanskje lage andre kategorier og plassere enkelte prosjekter under andre overskrifter. Flere forskningsprosjekt kan åpenbart grupperes under flere temaer. Det har jeg ikke gjort. Jeg har gruppert prosjektene ut fra hva som ut fra bevilgningsbeskrivelse og tittel ser ut til å være prosjektets hovedtyngde. Jeg har også skilt ut kvinneforskning i egen kategori. Kvinneforskningen kunne med letthet i stedet vært kategorisert inn under de andre kategoriene. Eksempelvis handler mange kvinneforskingsprosjekter om vold mot kvinner og kunne vært gruppert under vold. Men jeg synes det er viktig og

⁸ Tallene er fra februar 1992.

spennende å synliggjøre kvinneforskningens plass i Nsfks bevilgningspolitikk over tid. Jeg har lagt en lite sofistikert definisjon til grunn for hva som er kvinneforskning: forskning om kvinner. I tillegg er seksualisert vold tatt med i denne kategorien, delvis fordi flere av disse prosjektene også omhandler kvinneforskning, og delvis fordi teori-grunnlaget oftest er hentet fra kvinneforskningen.

Hvordan er millionene brukt? Det gir tabell 3 svaret på. Her har jeg tatt med de temaer som samlet har fått bevilgning på over kr. 100 000. Tabellen forteller også hvor mange prosjekter som er støttet innen temaet og hvor høy gjennomsnittsbevilgningen innen temaet er.

Tabell 3. Fordeling av bevilgninger i perioden 1970-1991 gruppert tematisk. I norske kroner.

	Totalt	Antall	Gj.snittsbev.
Kvinneforskning	1146549	35	32759
Økonomisk kriminalitet	819985	27	30370
Andre lovbruddskategorier	600763	13	46213
Minoritetsstudier	417475	13	32113
Moralsk klima	355137	7	44393
Gjenningsmenn	325034	13	25003
Politi	310108	14	22151
Fengsler	293478	6	48913
Psykatri	219142	7	31306
Øvrig kontroll	578002	12	48167
2. verdenskrig	119840	4	29960
Sum	5185513	151	

Kvinneforskningen topper lista, både i antall bevilgninger og i totalbeløp. Økonomisk kriminalitet er en like klar nummer to.

Hvordan skal kvinneforskningens dominans vurderes? Igjen kommer det an på øynene som ser og på målestokken som brukes. I forhold til vanlig pengebruk innen Akademia er jeg overbevist om at kvinneforskningen er blitt atskillig høyere prioritert enn det som er

vanlig⁹. Men det vanlige er ikke nødvendigvis det godes målestokk. I debatten om kvinneforskning oppfattes ofte kvinneforskningen som et tillegg til allerede eksisterende viten, enda en bindestrekssosiologi. Kvinner betraktes som en egen, atskilt undergruppe i samfunnslivet som samfunnsforskere kan interessere seg for eller la være å interesse seg for. Kjønn sees på som en variabel på lik linje med alder, bosted, inntekt. Kvinneforskningens selvforståelse er en annen. Kjønn er en grunnleggende kategori. Dette må bygges inn i den generelle vitenskapsteori og den generelle kunnskapssosiologi. Vi lever i en grunnleggende kjønnverden og begge kjønns erfaringer, tanker og innsikter må gjennomsyre studier av avvik og sosial kontroll. Som andre fag trenger kriminologien en nyskriving, ikke et tillegg til allerede eksisterende viten. Den allmene kriminologi som noe annet enn kvinneforskning er derfor ikke kjønnsnøytral forskning, men mannsforskning, menns erfaringer oftest beskrevet i mennsperspektiv. Spissformulert: Nsfk har brukt sine penger slik: Vel en million til kvinneforskning, over fem millioner til mannsforskning.

Målestokker kan diskuteres. Uansett må det være riktig å slå fast at kvinneforskningen har stått usedvanlig sterkt hos Nsfk. Organisasjonen har utvilsomt mye av æren for at nordisk kvinnekriminologi står såpass sterkt intermasjonalt. Dersom denne utviklingen fortsetter, vil det i neste jubileumsrapport være unødvendig å skille kvinnekriminologien ut som egen kategori. Når kjønnsperspektivet gjennomsyrer hele kriminologien, kan kvinneforskningens prosjekter grupperes under fengsler, politi, lovbruddsbeskrivelser, gjemings-personsbeskrivelser, etc. Det er bare det usynlige som må synliggjøres, ikke det selvfølgeligelige, det perspektivet som taes for gitt.

Også økonomisk kriminalitets dominerende rolle vil antakelig overraske mange. Det er bevilget mere penger til økonomisk kriminalitet enn til alle de andre lovbrudds-beskrivelser til sammen. Dette henger åpenbart sammen med at økonomisk kriminalitet som forskningstema er av noe nyere årgang enn mye annen kriminologisk forskning. Men det er nå sytten år siden Nsfk bevilget sine første penger til temaet, og siden har

⁹ Denne overbevisningen er basert på et inntrykk ut fra mangeårig deltakelse innen Akademia. Jeg kan ikke tallbelegge inntrykket, siden slike talloppgaver meg bekjent ikke finnes.

feltet vært rundhåndet overrisset fra organisasjonens side. Temaets topprioritering er kanskje like mye et tegn på hvordan vitenskapenes utvikling på mange måter er et spill på den samfunnsmessige praksis. Utviklingen av et stadig mer komplisert samfunn øker vel mulighetene for denne type lovbrudd og øker samtidig den samfunnsmessige kontrollinteresse. Sammenhengen mellom kriminologiens forsknings-temaer og samfunnets kontrollinteresse har historisk sett alltid vært sterk.

I tabell 3 kommer politiforskning og fengselsforskning et stykke ned på lista. Politiforskning rager riktignok på en tredje plass i antall bevilgninger, men kronbeløpet er lavt. Fengselsforskningen har bare fått seks bevilgninger i hele perioden. Dette er helt sentrale temaer innen kriminologien. En mulig tolkning er at mye av denne forskningen skjer ved de etablerte forskningsinstituttene av de etablerte forskerne, nettopp på grunn av temaenes sentrale plass. Andre enn Nsfk vil da finansiere slik forskning. Til en viss grad har nok denne tolkningen noe for seg. Jeg tror likevel det er grunn til å uttrykke en viss bekymring, og at disse tallene kanskje er en avspeiling av at nordisk kriminologi ikke har vært bevisst nok nødvendigheten av å ajourføre og utdype denne basiskunnskapen. Særlig gjelder denne bekymringen fengselsforskningen. Nsfk har brukt mere penger enn det fremgår av tabell 3 på politiforskning, siden organisasjonen tidlig på syttitallet hadde egen forskningsleder engasjert til politiforskning.

Et fjerde trekk ved tabellen er også verd en kommentar. Forskningsprosjektet "Det moralske klimaet" i Norden har tilsammen fått bevilget ca. kr. 355 000. Initiativet til dette prosjektet ble tatt i 1983 av professor Ulla Bondeson (D). Tankegangen bak prosjektet hadde meget til felles med tenkningen i Nsfk på seksittallet i den forstand at Nsfk skulle stille seg bak et svært prosjekt der nasjonale prosjekter utføres parallelt og der det videre skulle utføres en felles-nordisk Gallup. Det ble avholdt et arbeidsgruppemøte med nordiske deltakere. Men i det videre arbeidet deltok bare svenske kriminologer og Bondeson fra dansk side. Foreløpig er det etter mitt skjønn kommet lite ut av prosjektet i forhold til ressursbruken. (Prosjektet har også hatt en rekke andre finansieringskilder). Men Bondeson planlegger å skrive en bok om prosjektets resultater innen 1993, og den endelige vurdering av prosjektets kvalitet kan først vurderes når boka foreligger.

Hva gjemmer seg ellers bak tallene i tabell 3? En tematisk oversikt over bevilgningene med prosjektittel kan gi den interesserte leser et visst inntrykk av dette og en ide om hvor en kan begynne å lete hvis en selv vil gå videre på temaet. Bevilgningsårene kan også si litt om hvordan forskningsinteresser kommer og går. Oversikten gir også muligheten til å lage andre kategoriseringer for den som måtte være interessert i det.

Forskningsbevilgninger fra Nsfk i perioden 1970-1991.

1. Kvinneforskning. Seksualisert vold

Tove Stang Dahl (N) NOK 21 905. 1976

Uformell og formell sosial kontroll av kvinner. Utvidet arbeidsgruppe-møte.

Tove Stang Dahl (N) NOK 40 000. 1977

Uformell og formell kontroll av kvinner

Ida Koch (D) og Kirsten Jensen (D) DKK 50 000. 1977

Kvinner i fengsel

Katrina Virtanen (F) NOK 6 465. 1977

Vold mot kvinner

Kari Melby (N) NOK 24 660. 1978

Prostitusjonshistorie i Norge

Beth Grothe Nielsen (D) DKK 13 834. 1978

Fosterdrap

Liv Finstad (N) og Cecilie Høigård (N) NOK 20 013. 1979

Prostitusjonsforskning

Beth Grothe Nielsen (D) DKK 6 904. 1979

Historisk studie av fosterdrap

Pirkko Virtanen (F) FIM 19 900. 1979

Politianmeldte voldtekter i Helsinki

Tuija Mäkinen (F) FIM 14 800. 1979

Prostitusjonsforskning

- Riitta Leskinen (F) FIM 2 000. 1981
Familievold fra barnas perspektiv
- Marja Korpilahi (F) SEK 9 000. 1981
Svensk og finsk lovgivning om barnemishandling
- Annalise Kongstad (D) DKK 34 771. 1981
Bok om voldtekt
- Beth Grothe Nielsen (D) DKK 24 000. 1981
Vold mot barn
- Tuija Mäkinen (F) FIM 3 000. 1981
Prostitusjon i Finland
- Hanna Olsson (S) SEK 39 130. 1982
Seksuelle overgrep og prostitusjon
- Annalise Kongstad og Beth Grothe Nielsen (D) DKK 22 067. 1982
Vold mot barn. (Overføring)
- Teuvo Peltoniemi (F) FIM 35 000. 1982
Behandlingen av familievold
- Marja Korpilahi (F) FIM 3 317. 1982
Svensk og finsk lovgivning om barnemishandling
- Arnhild Taksdal (N) NOK 16 044,50. 1983
Seksualitet og kontroll. Arbeidsgruppemøte
- Riitta Leskinen FIM 3 000. 1983
Familjesituasjonens utveklingsprosess til våld.
- Teuvo Peltoniemi FIM 5 350. 1983
Overlappning av barnemishandling og andre former av familjevold
- Marja Korpilahi og Teuvo Peltoniemi (F) FIM 18 600. 1985
Seksuelle overgrep mot barn i Finland.
- Tuija Mäkinen (F) DKK 25 000. 1985
Seksualitet og kontroll. Arbeidsgruppemøte.

- Annika Snare (D) DKK 96 784,58. 1986
Voldsforbrydersken. Undersøgelse af kvinder dømt for angreb på liv og legeme m.m.
- Marie Torstenson (S) SEK 57 040. 1987
Female delinquents in a Birth Cohort
- Annika Snare (D) DKK 96 784. 1987
Voldsforbrydersker. (Overføring fra 1986)
- Annalise Kongstad og Beth Grothe Nielsen (D) DKK 52 500. 1987
Seksuelle overgrep mod børn indenfor familien.
- Beth Grothe Nielsen og Annalise Kongstad (D) DKK 71 000. 1988
Seksuelle overgrep mot barn inden for familien.
- Bodil Stenvig (D) DKK 30 000. 1988
Børn og unge - seksuelle overgrep og sedelighetsforbrydelser.
- Annika Snare (D) DKK 96 785 1988
Voldsforbrydersker (Godkjent overføring fra 1987)
- Beth Grothe Nielsen (D) DKK 30 000. 1989
Incest - funksjoner, forklaringer och følger.
- Annalise Kongstad og Bodil Stenvig (D) NOK 46 000. 1989
Seksuelle overgrep mod børn. Arbeidsgruppemøte.
- Alison Wiig og Rachel Paul (N) NOK 60 000. 1989
Analyse av ekteskapsformidling for norske menn og kvinner fra utviklingsland gjennom organisasjoner og klubber.
- Bodil Stenvig (D) NOK 45 000. 1990
Felles nordisk omfangsundersøkelse av seksuelle overgrep mod børn og unge. Arbeidsgruppemøte.
- Hansina B. Einarsdottir (I) SEK 62 000. 1991
Krisesentret som forebyggende tiltak mot voldskriminalitet
- Berit Vegheim (N) NOK 129 800. 1991
Kvinnens møte med straffeapparatet: Kvinnens møte med fengslet.

isk kriminalitet
ahl og Britt Bergersen Lind (N) NOK 10 000. 1972
litet

ahl (N) FIM 10 000. 1973
litet

en (N) NOK 26 000. 1976
riminalitet

(S) SEK 50 000. 1976
riminalitet

(S) SEK 11 747. 1977
riminalitet i miljø og forbrukerspørsmål

(F) FIM 15 000. 1977
rolle i økonomisk kriminalitet

(S) SEK 7 000. 1977
nisk kriminalitet

(F) og Per Ole Tråskman (F) FIM 12 000 1978
riminalitet i Finland

en (F) FIM 3 000. 1981
brudd

stopphersen (N) NOK 12 500 1984
ellom økonomisk kriminalitet og strukturer og typer av
artsnæringen.

stopphersen (N) NOK 28 000. 1985
ellom økonomisk kriminalitet og strukturer og typer av
artsnæringen.

(D) DKK 18 000. 1986
ninalitet. Arbeidsgruppemøte.

Jørgen Jepsen (D) DKK 11 000. 1987
Økonomisk kriminalitet. Arbeidsgruppe om antologi

Hansina B. Einarsdottir (I) NOK 18 000. 1987
Økonomisk kriminalitet i Island.

Dag Ellingsen (N) NOK 49 809. 1987
Konkurs: Hvor var revisor?

Jørgen Jepsen (D) DKK 15 000. 1988
Nordisk antologi om økonomisk kriminalitet. Arbeidsgruppemøte.

Hansina Einarsdottir (I) NOK 50 000. 1988
Skattesnyteri i Island

Per Ole Johansen (N) NOK 30 282. 1988
Bidrag i en nordisk lærebok i økonomisk kriminalitet.

Jane Dullum (N) FIMk 50 000. 1988
Konkurs og kriminalitet

Per Ole Johansen og Jan Georg Christophersen NOK 48 856,50. 1989
Skipsforurensninger . En typologi og forsøk på en forståelsesform

Ahti Laitinen (F) FIM 16 324. 1990
Den samhalliga maktutövningen och brottsligheten: En komparativ analys.

P.O. Tråskman (F) SEK 45 000. 1990
Nordiskt forskarseminarium om kriminologisk forskning om miljö-
brottslighet.

Jan Georg Christophersen (N) NOK 61 196. 1990
Fiskerieringens kriminalitet - en undersøkelse av regulering.

Angelika Schafft (N) NOK 100 000. 1990
Boligspekulasjon i Oslo: Transaksjoner i lovens grenseland.

- Dag Ellingsen (N) NOK 30 000. 1991
Rettsoppgjøret med økonomiske landssvikere etter annen verdenskrig
- Per Ole Johansen (N) NOK 15 000. 1991
Antologi om økonomisk kriminalitet. Trykningsstøtte
- 3. Lovbruddskategorier**
Det er to lovbruddskategorier som dominerer. Voldsforskning (utenom kvinneforskningen) har fått bevilget vel kr. 295 000. Narkotikaforskning har fått bevilget vel kr. 176 000.
- A. Vold**
Per - Olof Wikström (S) SEK 25 000. 1981
Voldslovbrudd i 21 svenske kommuner
- Ulla Bondeson (D) og Erik Mannicke (D) DKK 10 300. 1981
Medisinsk - kriminologisk studie av voldsofre
- Ulla Bondeson og Erick Manniche (D) DKK 10 300. 1982
Medisinsk kriminologisk studie av voldsofre. (Overføring fra 1981). Ikke benyttet.
- Per Olof Wikström (S) SEK 23 349. 1982
Voldsbrotsligheten i 21 svenska kommuner (Overføring)
- Per-Olof Wikström (S) SEK 5 000. 1983
Voldsbrotslighetens struktur i stadsmiljö.(overføring fra 1982)
- Jussi Pajuoja (F) DKK 30 000. 1986
Brott mot liv i Finland under åren 1969-84.
- Per-Olof Wikström (S) SEK 120 000. 1988
Voldsbrott med dødlig utgång i Stockholm 1951-1987
- Jacob Hilden Winsløw(D) DKK 53 300. 1989
Drabet i rettsystemet, i kriminalrapportagen og i underholdningsfiktionen.

- Jacob Hilden Winsløw (D) DKK 61 771. 1991
"Drabet" i rettsystemet, i nyhedsmediene og i underholdningsfiktionen. (2)".
- B. Narkotika**
Nils Christie og Kettil Bruun NOK 19 000.1983
En oversikt over narkotikaspørsmålets utvikling i Norden.
- Nils Christie (N) NOK 40 000. 1988
Innstilling med forslag om total omlegging av den internasjonale narkotikapolitikken. Arbeidsgruppemøte
- Omar H. Kristmundsson (I) 168 764 i. kr.1984
Narkotikaundersøgelsen i Island 1984.
- Omar H. Kristmundsson (I) 43 500 i. kr. 1985
Narkotikaundersøgelsen i Island 1984. Oversettelsespenger.
- Ulla-Britt Lilleaas (N) NOK 63 900. 1987
Stoffbruk og behandling i Norge i forrige århundrede
- Ulla-Britt Lilleaas (N) NOK 63 903. 1988
Stoffbruk og behandling i Norge i forrige århundre (Overføring fra 1987)
- C. Annet.**
Malin Åkerström (S) SEK 49 972. 1988
Angiveri som socialt fenomen - studerat ur ett nordiskt perspektiv.
- Ragnar Hauge (N) NOK 46 000. 1989
Promillekjøring i Norden. Arbeidsgruppemøte
- Ragnar Hauge (N) NOK 30 000. 1991
Promillekjøring i Norden. Arbeidsgruppemøte
- 4. Innvandrerforskning. Etniske minoriteter.**
Sirikka Tamminen og Juhani Suikkila (F) FIM 2 275. 1974
Kriminaliteten hos finske utvandrebarne i Sverige

- Martti Grønfors (F) FIM 50 000. 1979
Konfliktløsningsmekanismer i nordiske "primitive" samfunn
- Sturla Falck (N) NOK 27 615. 1980
Fremmedarbeideres situasjon innen strafferettspleien
- Jan Oskar Walsøe (N) og Dag Ellingsen (N) NOK 30 108. 1981
Konfliktløsninger og rettsoppfatninger i samiskdominerte befolknings-
områder
- Sturla Falck (N) NOK 65 360. 1983
Innvandrerers møte med politi og rettsvesen
- Martti Grønfors (F) FIM 40 000. 1983
Discrimination against foreigners in Finland.
- Finn Schwarz og Birgit Sommer (D) DKK 22 000. 1984
Utlændiges kriminalitet - en komparativ undersøgelse
- Kari Vanhala (F) FIM 39 900. 1985
Finska medborgares olovliga vistelse i Sverige.
- Finn Schwarz og Birgit Sommer (D) DKK 22 000. 1985
Undersøgelse af utlændiges kriminalitet i Danmark (Overføring fra
1984)
- Finn Schwarz og Hans Juhler (D) DKK 15 000. 1987
Utlændinges kriminalitet.
- Joar Tranøy (N) NOK 5 000. 1988
Historisk kriminologi - kontroll av tatere og sigøynere
- Hedda Giertsen (N) NOK 20 000. 1988
Kontrolltiltak mot innvandrere. Arbeidsgruppemøte.
- Finn Schwarz og Hans Juhler (D) DKK 15 000. 1988
Undersøgning av utlændingers kriminalitet (Overføring fra 1987)
- Ettie Trier Petersen (D) DKK 64 468, 04. 1989
Utlændinges retsstilling

- Joar Tranøy (N) NOK 38 000. 1989
Forholdet mellom lokalsamfunn og tatere (ca 1900-1940). Kontroll av
tatere. Historisk kriminologi.
- 5. Moralske klimaet.**
- Ulla Bondesson (D) SEK 20 000. 1983
Arbeidsgruppemøde om Komparativa studier av de moralske klimaten i
de nordiska länderna.
- Bertil Nelhans (S) SEK 55 968. 1984
Teoretisk studie av moraliska klimat i de nordiska länderna.
- Ulla Bondesson (D) DKK 75 000. 1984
Arbeidsgruppemøter vedr. De moralske klimaten i Norden.
- Veikko Kylä -Marttila (F) FIM 14 000. 1985
Frågan om rätt och moral i det självständiga Finland 1917-198410
- Bertil Nelhans (S) SEK 59 171. 1985
Skildringar av nordisk kultur.
- Malin Åkerström (S) SEK 62 828. 1985
Det moraliske klimaten i Norden.
- Ulla Bondesson (D) SEK 75 000. 1985
Det moralske klimaet. Arbeidsgruppemøte (Overføring fra 1984)
- Malin Åkerström (S) SEK 67 447. 1986
Forberede en nordisk opinionsundersökning inom projektet Det moraliska
klimaten i Norden.
- Ulla Bondesson (S) SEK 74 700. 1986
De moraliska klimaten i Norden. (Overføring)
- 10 Både i prosjektbeskrivelse og i vurderingen av denne søknaden i NSFK henvises det
til det moralske klimaet. Dette prosjektet har imidlertid en noe annen status enn de andre i
denne kategorien, i det det er et frittstående prosjekt uten organisatoriske forbindelses-
linjer til hovedprosjektet.

6. Gjerningsmenn

Per Stangeland (N) FIM 6 287. 1972
Skjult kriminalitet.

Britta Kyvsgaard (D) DKK 24 775. 1978
Levemåte og kriminalitet

Juhani Suikkila (F) SEK 13 260. 1978
Selvrapportert kriminalitet blant skoleungdom i Finland

Britta Kyvsgaard (D) DKK 11 500. 1979
Levemåte og kriminalitet

Malin Persson (S) SEK 10 865. 1981
Kriminalitet som livsstil

Malin Persson (S) SEK 3 250. 1982
Kriminalitet som livsstil

Graham W. Leeson (D) DKK 84 461, 80 .1984
The Propensity to Commit Crime: Methodology.

Britta Kyvsgaard (D) DKK 64 159, 69 .1984
Redigering og formidling af informationer og resultater fra en ungdomsundersøgelse. (senere tilbakeløst NOK 40 813,14.)

Jussi Pajujoja (F) DKK 20 000. 1985
Brottslighet i 1800-tallet Finland.

Hildigunnur Olafsdóttir (I) 4 000 i. kr. 1985
Kriminalitetstendenser i det islandske samfunn. Oversettelsespenge.

Risto Jaakkola (F) FIM 3 625. 1986
Brotten i Finland år 1935-1949. Oversettelsespenge

Joi Bay (D) DKK 45 000. 1987
Motoriserade ungdomsgrupper - en sammenligning av kriminalitet och kriminalisering i Skandinavien.

Joi Bay (D) DKK 45 000. 1988
Motoriserade ungdomsgrupper. (Overføring fra 1987)

Kauko Aromaa og Jerzy Samecki (SF, S) SEK 90 000. 1991
Internasjonal undersøgelse av selvrapportert kriminalitet.

7. Påtalemyndighet og politiforskning
Katriina Virtanen (F) FIM 10 000. 1976
Politiforskningsprosjektet

Gunilla Cedermark (S) SEK 1 500. 1970
Politiets arbeide i forskjellige europeiske land.

Ragnar Hauge (N) NOK 7 000. 1974
Intervjuundersøgelse om almenhetens innstilling til politiet

Leif Petter Olaussen (N) NOK 27 328. 1980
Påtalemyndigheten som aktor og beslutningsfatter

Henning Koch (D) DKK 58 000. 1982
Politiets effektivitet etter ny struktur av 1973

Jørn Vestergaard (D) NOK 10 000. 1983
Påtalemyndigheten i de nordiske lande.

Henning Koch (D) DKK 4 977.1983
En undersøgelse af politiets effektivitet efter den nye politistruktur pr. 1. april 1973.
(1 357,73 tilbakeløst)

Jørgen Hansen (S) SEK 38 408.1984
Prosecutorial Decision-making.

Jørgen Hansen (S) DKK 20 000. 1984
Komparativ nordisk undersøgelse af anklagemyndigheden. Arbeidsgruppemøte (midlene er søkt overført til 1985)

Jørn Vestergaard (D) NOK 10 000. 1984
Påtalemyndigheten i de nordiske lande. Arbeidsgruppemøte (overføring fra bevilgning i 1983)

9. Psykiatri
Matti Joukamaa (F) og Matti Tuovinen (F) FIM 9 000. 1980
Sinnesundersøkningspatienter i Finland 1975 -1977

Dag Ellingsen (N) NOK 20 158. 1983
Rettspsykiatriske erklæringer og deres reliabilitet.

Halvor Kongshavn (N) NOK 24 000. 1983
Rettspsykiatrien sett gjennom den observertes øyne.

Panu Minkkinen (F) FIM 54 000. 1986
Kriminalpatienten och kontrollpolitiken.

Karen Leander (S) SEK 39 560. 1986
Klassificering av psykiskt störda lagöverträdare på en rättspsykiatrisk
klinik.

Joar Tranøy (N) NOK 45 000. 1990
Lobotomi og elektrosjokk i skandinavisk psykiatri.

Joar Tranøy (N) NOK 10 000. 1991
Kastrasjon i skandinavisk psykiatri. Lobotomi i skandinavisk psykiatri.

10. Øvrige kontrollstudier
Sven Sperlings (S) SEK 20 000. 1976
Formell og uformell kontroll

Kari Lunnas (F) SEK 1 500. 1976
Formell og uformell sosial kontroll

Lars Meling (N) NOK 20 300. 1977
Kontroll av innflytterungdom

Cecilie Høigård (N) NOK 20 000. 1977
Vernelagsklienters syn på tilsyn

Dennis Hilman (F) FIM 24 000. 1980
Resosialisering av unge lovovertredere i nærmiljø

(S) SEK 29 999. 1986
slutsfattande. Arbeidsgruppemøte (overføring).

ard (D) DKK 10 000. 1987
ringelser i de nordiske land.

on (S) SEK 52 015. 1987
iseraspekter på ett arbete och en yrkesroll

(F) FIM 9 352. 1987
blisen och medborgare, i synnerhet polisvåld

rd (D) DKK 10 000. 1988
ringelser i de nordiske land. (Overføring fra 1987)

ark Hedberg (S) SEK 25 000. 1988
i poliser. Arbeidsgruppemøte

domstoler
afsdotir (I) NOK 10 000. 1970

ionsystemet for lovovertredere på Island

sen (N) NOK 4 000
ngene av svenske fangestriker -70.

(D) DKK 63412, 88. 1985
recidivbeskrivelse og -forklaring af ca. 1000 indsatte på
altpyer over en tiårs periode.

sson og Omar H. Kristmundsson (I) 15 0726 Ikr. 1987
er i Island.

(F) FIM 50 000. 1988
ilkorlig frigtivning

(SF) FIM 45 0000. 1991
ring forvandlingsstraff för böter och bötesonare

Pekka Koskinen, Raimo Lahti og P.O. Träskman (F) FIM 7 000. 1982
Skyldprinsippets rolle i moderne strafferett. Forskerseminar

Kjell Sevón (F) FIM 60 000. 1988

Legalitet, effektivitet og legitimitet i kontrollen av brott.

Lill Scherdin (N) FIM 50 000. 1988

Kontrollsystemens hverdag - samspeillet mellom kontrollører og misbrugere i 3 land

Ari Juhani Hirvonen (F) FIM 40 000. 1989

Abolitionismen som kritiska kriminologin. Dekonstruksjonen og kontrollens evolution.

Heikki Pihlajamäki (F) FIM 50 000. 1989

Den sociologiska skolans inflytande på den finländska straffrätten och kriminalpolitiken.

Raimo Lahti (F) FIM 20 000. 1990

Den finska strafflagens hundraårsjubileum. Ett internationellt forskningskollokvium.

Jari Pirjola (F) FIM 66 000. 1990

Kultur, betydelse och konflikt. Allmänprevention i rättsantropologiskt perspektiv.

11. Forbrytelse og straff under 2. verdenskrig

Hannu Takala (F) FIM 40 000. 1982

Brott og straff under andra världskriget. Arbeidsgruppemøte

Henning Koch og Henrik Stevnsborg (D) DKK 31 848,58. 1984

Kriminaliteten under 2. verdenskrig. Arbeidsgruppemøte. (Et restbeløp søkes senere overført til 1985).

Prosjektet Brottsligheten i Norden under andra världskriget. NOK 15000. Publiseringssøtte 1986

Hans Fredrik Dahl (N) NOK 27 000. 1988

Crime in Scandinavia during World War II.

Nsfks nåværende retningslinjer for bevilgninger

Slik lyder de nåværende retningslinjer for forskningsbevilgninger fra Nsfk:

NSFK beviljar, inom ramen för sin budget, anslag för i synnerhet följande ändamål:

A. Forskningsunderstöd för forskningsprojekt. Understödet kan avse

- 1) forskarlön åt sökanden själv eller åt hans eller hennes medarbetare,
- 2) forskningsresor eller annan anskaffning av forskningsmaterial,
- 3) bearbetning och analys av forskningsmaterial eller
- 4) översättning/tryckning av forskningsrapporter.

B. Arbetsgruppsmöten för forskare, som planerar eller bedriver ett gemensamt forskningsprojekt eller som planerar forskningsamarbete.

C. Individuella resestipendier för personer som vill bekanta sig med nordiska kriminologiska miljöer eller konsultera kriminologisk expertis i något nordiskt land.

D. Individuella resestipendier för att delta i konferenser, där egna kriminologiprojekt med nordisk anknytning behandlas, eller för att representera nordisk kriminologi vid internationella organ eller konferenser.

E. Reseunderstöd för kollektiva studieresor - närmast studieresor som nordiska kriminologistuderande företar, framför allt till kriminologiska forskningsmiljöer.

Riktlinjer

Forskningsunderstöd beviljas i första hand för såväl initiering som genomförande av kriminologisk forskning. Samnordiska projekt ges förträde vid anslagsbeviljningen. Dessutom gäller bl.a följande riktlinjer: Förvärvsarbetande mottagare av forskarlön förutsätts vara tjänstledig på hel- eller halvtid under den tid han/hon erhåller forskarlön av samarbetsrådet. Forskarlönen kan högst uppgå till ett belopp som motsvarar det av tjänstledigheten försakade inkomstbortfallet.

Understöd i form av forskarlön ges inte åt personer, som inom ramen för sitt ordinarie förvärvsarbete i princip har möjlighet att bedriva forskning av det slag ansökan avser. Understöd för översättning eller tryckning av forskningsrapporter m.m. kan beviljas, och detta i synnerhet då det gäller manuskript skrivna på finska eller isländska.

for ukop av literatur, persondatortrustning og mjukvara dast i undantagsfall.

ljar endast i begränsad omfattning understöd för deltagande i ärenser och seminarier än rådets egna. Härvid fästes vikt vid ägarande mötet har en speciell betydelse för ett konkret

sfk gikk over til systemet med fritstående søknader, har det noen mindre justeringer i disse retningslinjene. Den viktigste 1987, da man fjernet bestemmelsen om at studenter og som arbeidet med doktorgradsprojekter og som kunne få unningsstøtte normalt ikke ble tildelt bevilgninger. Det har en del av Nsfks ideologi at de begrensede ressursene først og ul gå til ikke-etablerte kriminologer som ellers kan ha eter med å skaffe seg finansiering. En har ønsket å hjelpe i gang med forskning for å sikre en god rekruttering til faget. oversikten i Vedlegg II gir inntrykk av at dette i stor grad er kriminologer i faste universitetsstillinger har i liten grad selv bevilgninger. Det hender at slike kriminologer figurerer på n som regel er det ikke i form av bevilgninger til egen men som initiativtakere til nordiske arbeidsgruppemøter. I lle står også faste universitetsansatte som søker til et prosjekt om forskningsassistenter, men der bevilgningene i realiteten denterens egen forskning under veiledning av den eldre en. Dette var nok en måte å komme rundt firkant-en om at studenter ikke kunne få støtte.

e NSFks regler skal den enkelte forsker rapportere tilbake ånader etter at bevilgningen er benyttet. Dette systemet har kket stort. Det er bevilget penger til 207 prosjekter siden ks arkiver finnes det pr. 1.3.1992 til sammen et trettitalls /eller andre former for tilbakemelding. Jeg har også tatt en Nsfks nyhetsbrev og gjennomgått brevene fra 1983. I denne det bevilget tilsammen 123 bevilgninger. I nyhetsbrevene har tilsammen 16 tilbakemeldinger i denne perioden. Det er

LEUC ma ikke et sekund tokes som at pengene ikke har gått til det de skulle. Jeg er helt trygg på at pengene er brukt til det de skal, at rapporter er skrevet og en del tilbakemeldinger er gitt til Nsfk i årenes løp uten å ha overlevd flyttingen av arkiver mellom de nordiske hovedsteder. En del er sikkert også blitt til bøker eller artikler i tidsskrifter som Nordisk Tidsskrift for Kriminalvitenskap. Likevel er dette kjedelig for Nsfk. En ting er at organisasjonens aktivitet ikke syntliggjøres med denne praksis. Viktigere er det at det gjør Nsfk mindre i stand til å ivareta sin oppgave som et informasjons- og dokumentasjons-senter. Uten å legge opp til en enkel "kontroll-kultur" bør Nsfk gå gjennom og forbedre sine rutiner og arkiveringsystemer på dette området.

Noen hovedspørsmål

Nsfk har i hele sin periode bare hatt ansatt to forskningsveiledere; Preben Wolf og Ragnar Hauge (1971-31.mai 1974). Jeg har samtalt med Ragnar Hauge om erfaringene om denne måten å organisere Nsfks forskning på. La et sammendrag av denne samtalen være en introduksjon til dette avsnittet.

Hauge: "Det var problematisk. Det var nesten umulig å få i stand noe komparativ forskning. Du vet, folk holder på med sitt eget. Og når en da ikke har noe å tilby i form av finansiering av prosjekter, blir det lite ut av det. Forskere var villige til å komme på møter og å diskutere, men det ble lite forskning ut av det. Hvis en skal få en slik ordening til å fungere, må en sette av penger til delprosjekter innen de ulike nordiske land. På den annen side ville jo det kreve at svært mye penger ble brukt til dette. Jeg drev stort sett med egen politiforskning. Det ble mest norsk politiforskning, ikke nordisk komparativ forskning. Dette kunne jeg i og for seg ha gjort uansett. Jeg hadde en fast universitetsstilling som jeg hadde permisjon fra. Men jeg ville ikke ha arbeidet så meget bare med dette temaet i min ordinære stilling. Så slik sett var det en opprioritering av politiforskningen fra Nsfks side. Dagens bevilgningsordning fungerer jo ikke den heller, i hvert fall ikke hvis meningen er at forsknings-prosjektene skal være komparative. Og det er jo noe av hensikten med

Nsfk. Jeg synes nok at rådet må arbeide mer med det, prøve mer å få inn og å prioritere komparative søknader."

Programdiskusjonen

Gjennomgangen av Nsfks forskningspolitikk har vist at praksis har variert på dette området: Fra de programmer Nsfk har satt opp selv, med eller uten egen forskningsleder, fra programmer som er vokset mer ut fra grasrota i det kriminologiske Norden og til dagens system med frittstående søknader. Fremdeles dukker dette spørsmålet opp fra tid til annen. Det er helt naturlig. Ellers i forskningen har utviklingen vært den motsatte av Nsfks; stadig mere forskning drives som styrt programforskning. Enkelte ønsker seg tilbake til det gamle systemet med en eller annen form for programstyring. På denne måten tenker en at Nsfk skal spille en viktigere rolle i prioriteringen av forskningsstemaer. Svake forskningsområder kan styrkes og en får en styring med at perifere temaer ikke beslaglegger for meget av potten over år. Det vil være delte meninger om dette. Her er min:

Den første modellen der programforskningen var sentralstyrt av Nsfk, bør vi ikke vende tilbake til. Slike prosjekter utvikles lett til kostnadskreven, prestisjetunge prosjekter og blir lett byråkratiserte. Selv om det ikke trenger å være slik, blir slike prosjekter over tid også en ensidig prioritering av kvantitativ forskning. I utgangspunktet ser det greiere ut å lage sammenlikninger mellom svar på spørreskjemaer enn på menneskers opplevelser av mening. Siden prosjektene som regel er kostnadskreven, blir det også slik at en legger mange egg i samme kurv. Blir prosjektet mislykket - og det gjør jo prosjekter fra tid til annen - er forskningsfronten i stor grad lagt død i perioden.

Men viktigst er synet på hva som skaper god forskning i det lange løp. God forskning lar seg ikke planlegge og programmere. Forskning er i stor grad uforutsigbar og bør være det. God forskning er ofte forskning som stiller helt nye spørsmål, lager helt nye begrep og perspektiv, som tar fatt i ender og områder andre forskere har oversett. Programideen - og særlig i en utarbeidet spesifisert form - oppfordrer lett til mangel på originalitet. Stiene til pengesekken er opprasket av forgjengere.

Denne mer prinsipielle innvendingen rammer også den andre modellen som Nsfk har arbeidet etter. Riktignok er sentralstyringen fra

oven oppgitt; programmene skal skapes av de aktive forskerne selv. Det er etter mitt syn en kraftig forbedring. Men det blir lett de etablerte forskerne som får gjennomslag i en slik prosess. Og selve programideen står urokket. Som nevnt på s. 20 døde denne modellen, delvis fordi de innsendte søknadene ikke lot seg tilpasse de oppsatte programmene rammer.

Det fremgår vel tydelig at dagens bevilgningspraksis ligger mitt hjerte nær. Her er det først og fremst troen på hvilke prosjekter som vil munne ut i noe fruktbart som er det styrende prinsipp, ikke om søknadene passer i et eller annet program. Sett i lys av den almene tendensen mot stadig mer styrt programforskning ellers i samfunnet, representerer også Nsfk et velkomment pustehull.

Det er likevel grunn til å overveie om dagens praksis trenger en liten justering. Jeg har på side 33 uttrykt en viss bekymring over politil- og særlig fengselsforskningens beskjedne plassering innen Nsfk. I det minste for meg er det nærmest utenkelig at ikke disse to forskningsområdene bør stå helt sentralt i kriminologisk forskning også i en fremtid, uansett hvor mange nye, spennende og grensesprengende områder som dukker opp. Jeg tror det kan være grunn for Nsfk å undersøke om politi- og fengselsforskningens ringe plassering kompenseres av en aktiv nordisk forskningsfront på disse to feltene utenfor rammen av Nsfk. Er det tilfelle, er alt såre vel. Hvis derimot dette er et alment svakhetstegn ved dagens nordiske kriminologiske forskning - jeg tror det er - bør Nsfk overveie å prioritere feltene høyere. Den beste og mest varssomme måten å gjøre dette på er antakelig å prioritere søknader innen disse feltene når de konkurrerer med søknader med nokså tilsvarende kvalitet på andre felt.

Komparativ forskning. En tvangstrøye?

Tanken om den nordiske komparative forskningen var noe av kongstanken bak Nsfks opprettelse (se s. 8). Utviklingen har gått fra en meget streng definisjon av dette, der nokså ensartede undersøkelser ble utført parallelt i de nordiske land, til dagens praksis, der det innvilges en god del søknader som i liten grad har en komparativ karakter.

Jeg tror det er realistisk å se i øynene at Nsfk med sin kraftige vekst i forskningsbevilgninger først og fremst er en lovende finans-

ieringskilde for søkerne. Den normale rekkefølge vil være: Først ide og prosjekt, deretter jakt på finansieringskilder. En middels begavet søker vil deretter raskt skjønne at det bør bygges inn "et eller annet komparativt" i søknader til Nsfk. Men dermed blir også det komparative noe utvendig i forhold til det vedkommende brenner for å gjøre.

Det er rimelig at Nsfk reflekterer endel over hvordan dette bør være i fremtiden. Valgene gir seg selv. En kan stramme inn på kravene til komparativitet. En kan fortsette dagens praksis. Eller en kan oppheve hele kravet. Det finnes åpenbare, gode grunner for alle tre valgene. Eller, det fjerde valg, en kan tenke litt annerledes om hvordan komparativitet skapes. La meg utdype dette siste litt:

I dagens forståelse er et komparativt prosjekt bygget inn i selve det enkelte prosjekts design. Men kanskje det er en bedre modell å prioritere nasjonale prosjekter som så i neste omgang kan gi grunnlag for fruktbare sammenlikninger. Et eksempel fra et forskningsområde jeg selv har stelt med, kan tydeliggjøre. I åttitårene er det foretatt nasjonale undersøkelser av prostitusjon både i Sverige, Norge, Finland og Island. Disse prosjektene er i all hovedsak finansiert fra andre kilder enn Nsfk. I Danmark har det derimot inntil helt nylig vært umulig å skaffe slik finansiering. Dette er nok en følge av at synet på prostitusjon i Danmark avviker ganske mye fra synet i de øvrige nordiske land. Men dette gjør også Danmark spesielt interessant i en nordisk sammenlikning. At det har vært foretatt årelange nasjonale studier i de andre land, har gjort det mulig på et senere tidspunkt å trekke fruktbare sammenlikninger mellom de landene. Men Danmark har vært en hvit flekk på forskningskartet og har ikke blitt benyttet hverken for å finne likheter eller kontraster. Det ville vært lite gunstig om Danmark, for å få finansiering av Nsfk, måtte starte i den enden som krever komparativitet. Først må de forstå sitt eget.

Et annet eksempel kan være bevilgningen til Balduursson og Kristmundsson i 1987 til fengsler og fanger i Island. I dette prosjektet ønsket forskerne å si noe om hvorfor det tradisjonelt lave fangtallet i Island hadde blitt fordoblet i den siste femtenårs-perioden med en økning fra 19 til 38 fanger pr. 100 000 innbyggere. En slik problemstilling er ikke komparativ i seg selv. Men du verden som den kan skape komparativitet. Delvis fordi kunnskap om islandske fengsler tidligere har vært lite systematiske. Og delvis fordi kunnskap om forhold som virker inn på

størrelsen på et lands fangebefolkning er helt sentral også i de øvrige nordiske land.

Etter mitt syn har en slik forståelse av komparativitet mye for seg. I denne forståelsen ligger vel at det spennende så og si kommer nedenfra, at det ikke vedtas ved dekretet og retningslinjer fra oven. Underskogen må sikres.

Ville et slikt syn føre til en annen bevilgningspraksis enn dagens? Ikke så mye, tror jeg. Jeg har stor sans for dagens ordning, der en stoler på at prosjektets kvalitet er det helt overordnede. Brukt skjønnsomt vil dette antakelig best også ivareta andre formål i lengden som hensynet til komparativitet og dekning av kjerneområder. Det ville kanskje være fruktbart om Nsfk tenkte gjennom en modell som avviker en del fra Nsfks "offisielle" ideologi, men ikke så svært meget fra dagens praksis. Modellen er slik: Kravet om at det enkelte prosjekt skal ha innebygget komparativitet i design droppes helt. Dermed slippes en del søknads-lurhet, halvhjertet forskning og de endeløse rådsmøtediskusjoner om prinsippet. Men Nsfk vil likevel prioritere gode søknader som øker mulighetene for nordiske sammenlikninger på litt sikt. Det vil særlig være forskning der det er foretatt mye forskning i de andre nordiske land, lite i det egne land, eller forskning der kunnskap om problemstillingene vil være helt sentral også for forskningen i de andre nordiske land.

Seminarer

Seminarvirksomhet har i alle år vært en sentral del av Nsfks virksomhet. Seminarer er et godt utgangspunkt for å skape et felles nordisk miljø av kriminologiske forskere. Seminarvirksomheten har vært bygget opp rundt forskerseminarène, kontaktseminarène, utenlandsseminarer og arbeidsgruppe møter¹¹.

Forskerseminarer

Forskerseminarène er grunnpillaren i seminarvirksomheten. De har vært arrangert årlig, med få unntak. Det første nordiske forskerseminaret i kriminologi ble arrangert i 1958, på Lillehammer i Norge, altså før Nsfk startet sin virksomhet. Fra 1962 overtok Nsfk ansvaret for denne virksomheten. Seminarène skal fremme kriminologisk forskning, koordinere den, gi anledning til å danne nordiske forskerfellesskap og til å utveksle synspunkter. Fra hvert seminar er det utarbeidet en rapport der en kan finne detaljert program og innledningsforedrag m.m. Til sammen er det arrangert 33 nordiske forskerseminarer.

Her følger en oversikt over avholdte forskerseminar¹²

NR.	ÅR	STED	TEMA
1.	1958	Nansensolen (N)	(en rekke forskjellige temaer ble tatt opp)
2.	1959	Sigtuna (S)	"
3.	1960	Krogenup (D)	"
4.	1961	Esbo (F)	"
5.	1962	Sømarka (N)	"
6.	1963	Bergendal (S)	"
7.	1964	Krogenup (D)	"
8.	1965	Esbo, Finland	"
9.	1966	Voksenåsen (N)	"

¹¹ I årsberetningene er arbeidsgruppemøtene som regel redegjort for under forskningsdelen. Denne systematikken er også i hovedsak fulgt i denne rapporten.

¹² Fram til 1982 er oversikten over de ulike seminarer i dette kapitlet utarbeidet av Halvor Kongshavn.

10.	1967	Visby (S)	Metodeproblemer. Kriminologisk teori. Ungdom.
11.	1969	Snoghøj (D)	Komparativ forskning. Trafikk. Narko. Aksjonsforskning.
12.	1970	Åbo (F)	(en rekke forskjellige temaer ble tatt opp)
13.	1972	Vitvise (S)	Marxistisk forskning. Politiforskning.
14.	1973	Grenå (D)	Boligforskning. Kriminologutdannelse. Forhold til adm.
15.	1974	Göteborg (F)	Kriminalitetsutvikling og prognoser. Alt. til fengsel.
16.	1974	Göteborg (F)	Politiet.
17.	1975	Norefjell (N)	Informell og formell sosial kontroll. Øk. kriminalitet.
18.	1976	Uddevalla (S)	Alt. til fengsel. Øk. krim. politi. Institusjoner.
19.	1977	Tisvitlejse (D)	Sedelighetskrim.
20.	1978	Kiljava (F)	Kriminologiens aktuelle situasjon og kriminologiens rolle.
21.	1979	Lillehammer (N)	Nykllassisme og kriminologi. Levemåte og kriminalitet.
22.	1980	Assgård (S)	Konfliktløsning.
23.	1981	Laugarvaan (I)	Makroperspektivet i kriminologien: samfunnsutv. og kontrollpolitikk
24.	1982	Skagen (D)	Kommunalkontroll.
25.	1983	Borgå (F)	Kriminologiens betydning for kriminalpolitikken.
26.	1984	Drøbak (N)	Kriminologiens klassikere. Overtrødelse av miljøloven
27.	1985	Ljusterö (S)	Narkotika og kontrollpolitikk. (I samarbeid med NAD)
28.	1986	Bornholm (D)	Likt og ulikt i Norden. Om levevilkår og kulturelle aktiviteter i de nordiske land
29.	1987	Stykkishölmur (I)	Byplanlegging og kriminalitet. Arbeidsgrupper
30.	1988	Växjö (F)	Viktimologisk forskning. Kriminalpolitikk i Norden
31.	1989	Larkollen (N)	Straff, tilregnelighet, individuellprevensjon
32.	1990	Marstrand (S)	Kontrollbildenes innhold og utvikling
33.	1991	Narsaq (Gr.land)	Teori- og metodeutvikling i kriminologien
			Grønlandsk rett. Kjønns og identitet. Vold og rus.
			Kriminalpolitikk

Kontaktseminarer

Ideen bak kontaktseminarène er at kriminologiske forskere og praktikere i fellet skal møtes for å utveksle kunnskap, informasjon og synspunkter. Det første seminarer ble holdt i Oslo i 1965 med representanter for

en oversikt over avholdte kontaktseminarer:

STED	KONTAKT MED	TEMA
Voksenåsen (N)	Fengselsvesenet	Kriminalomsorg i frihet
Sigtuna (S)	Praktikere	
Århus (D)	Politiet	
Tavastehus (F)	Dømmere	Kriminologer og dommere
Gjøvik (N)	Påtalemynd. og forsvarere	Anklagere - forsvarere - kriminologer
Skokloster (S)	Lovgivere	Kriminologien i lovgivningens tjeneste
Krognup (D)	Fengselsmyndighet	
Sundvolden (N)	Politikere	Politiets seleksjon og oppklaring. Organisasjonstyper. Politiforskning
Næstved (D)	Politiet	
Sundvolden (N)	Kriminalpolitiske	Kriminalpolitiske utviklings trekk, nøkkelpersoner, offerproblematikk, nye kriminallitets-former og fremtids-perspektiver.
Asker (N)	Rettsstatistikk	Begrensninger ved dagens statistikk.
Rønne (D)	Kontroll av narkotika	I samarbeid med Nordisk Råds juridiske utvalg.
Hanaholmen (F)	Økonomisk kriminalitet	I samarbeid med Nordisk ministerråd.
Esbo (F)	Påtalemyndighetene	I samarbeid med påtalemyndighetene.

et ikke er avholdt kontaktseminarer de tre siste årene. Det er planlagt et nytt kontaktseminar høsten 1992 med samfunns- og hovedtema.

kriminologiske forskere og kriminologer i den øvrige del av verden. Det viktigste redskapet for dette målet har vært Nsfks seminarvirksomhet. Enkelte ganger har utenlandske gjester vært invitert til nordiske seminarer i større målestokk. Andre ganger har en kontingent nordiske kriminologer reist til seminarer med utenlandske verter. Den tredje formen har vært nordiske kriminologer på reisebot: Et antall kriminologer - helst yngre i følge ideologien - har fått en enestående sjansen til å reise sammen i utlandet i noen uker og besøke forskningsmiljøer der det er lagt opp eget program for de nordiske gjestene.

Slik har det vært gjort:

ÅR	STED	KONTAKT MED	TEMA
1971	Bolkesjø (N)	Engelske forskere	Vold. Strafferformer. Hva er lovbrudd? Dekriminalisering. Ideene bak den norske vergerådslov.
1973	Cambridge (GB)	Engelske forskere	Nykriminaliseringen. Kontroll. Apne anstalter. Avvik. Sosialpsykologi og kriminologi.
1974	Helsingfors (F)	Østeur. forskere	Crime in Industrialized Countries.
1977	Narssasuaq (G)	Forskere USA/Canada	Comparative Criminology in the Arctic.
1978	Edinburgh (SkI)	Skotske forskere	Crime and Criminal Justice Issues.
1978	Stockholm (S)	Forskere fra hele verden	"International Symposium on Selected Criminological Topics", (n/American Society of Criminology).
1979	USA-reise	Reisende seminar	Aktuelle kriminologiske problemstillinger i USA/Canada, amerikansk kriminalpolitikk.
1980	Sjavern (N)	Forskere fra USA, Portugal og Holland	Alternativ konfliktløsning.
1981	Vordingborg (D)	Poliske forskere	"Scandinavian-Polish Work-meeting" - karrieren i straffrettssystemet.
1983	Moskva (USSR)	Samarbeid med øst-europeiske kriminologer	Contemporary criminal policy in Scandinavian countries and the USSR

1985	Vestyskland	Reisende seminar	Rundreise til 6 forskjellige forskningsmiljøer. 17 nordiske deltakere
1986	Helsingfors (F)	FN-delegater	Crime, crime control and criminology -visions of the future. I samarbeid med HEUNI. 18 nordiske deltakere
1989	USA	Reisende seminar	Besøk i forskningsmiljøer, fengsler, myndigheter. Deltakelse i ASCs konferanse i Reno, Nevada. 22 personer fra Norden.
1990	Stockholm (S)	Sovjetiske krim.	Oppfølging av seminaret i 1983 i Moskva. Samfunns- endringer i Sovjetunionen, særlig alkoholpolitikk, alkohol- konsum, kriminalitet og kriminalpolitikk. 8 fra Norden.
1991	Helsingfors (F)	Baltiske kriminologer	Lovbrudd og kriminologi i Baltikum. Ca 20 deltakere fra Baltikum og Norden deltok

Alt i alt har det vært 15 slike arrangementer med utenlandske forskere, fordelt med 9 seminarer i Norden med en kontingent utenlandske gjester, 3 seminarer i utlandet med en kontingent nordiske forskere og tre reisende seminarer. Størst har kontaktflaten vært til engelsk-amerikansk og østeuropeisk kriminologi. Kontaktflaten til sentral-europa har vært overraskende liten.

Arbeidsgruppemøter

Nsfks arbeidsgruppemøter er en mer uformell arbeidsform der nordiske forskere med samme spesialområde møtes i et par dager for å utveksle forskningsresultater og planlegge videre samarbeid. Arbeidsgruppemøtene har etter mitt syn betydd svært meget for å utvikle forskningsfronten innen nordisk kriminologi. En av fordelene ved denne arbeidsformen er at det er et møte av spesialister som alle har en solid bakgrunn på området. Gruppen kan derfor gå rett på de vanskelige spørsmål i grenselandet av eksisterende viten. En annen fordel er at arbeidsgruppemøtene kan gi opphav til forskernetverk som består over mange år. Dette gir ofte vennskap, kjennskap og trygghet og gjør det

også lettere å ta opp vanskelige spørsmål uten "sikkerhetsnett". Det blir ikke fullt så skummelt å dumme seg ut.

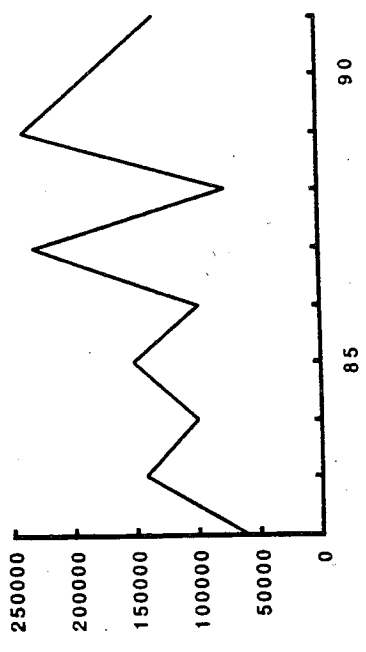
Det har vært avholdt arbeidsgruppemøter på en rekke forskningsområder siden det første møtet ble avholdt i 1975. Flere av møtene har munnet ut i bøker på området. Det har vært avholdt arbeidsgruppemøter i kvinnekriminologi, økonomisk kriminalitet, prostitusjonsforskning, seksuelle overgrep mot barn, nyklassisme, det moralske klimaet, påtalemyndighetene, innvandrerforskning, narkotikapolitikk, kriminalitet og straff under den 2. verdenskrig og promillekjøring.

Årsberetningenes redegjørelser for arbeidsgruppemøter er for enkelte år mangelfulle. Jeg har fulgt beretningenes systematikk og regnet ressursbruken inn under forsknings-bevilgningene.

Ressursbruk til seminarer

Seminaraktiviteten har gått litt i bølger, med voldsom aktivitet et år for så kanskje å samle krefter til neste innsats. Fra Årsberetningene er det fra 1981 mulig å se hvor mye penger som har gått med til seminarvirksomhet. Inkludert i disse tallene er utgifter til forskerseminarer, kontaktseminarer og seminarer med utenlandske forskere.

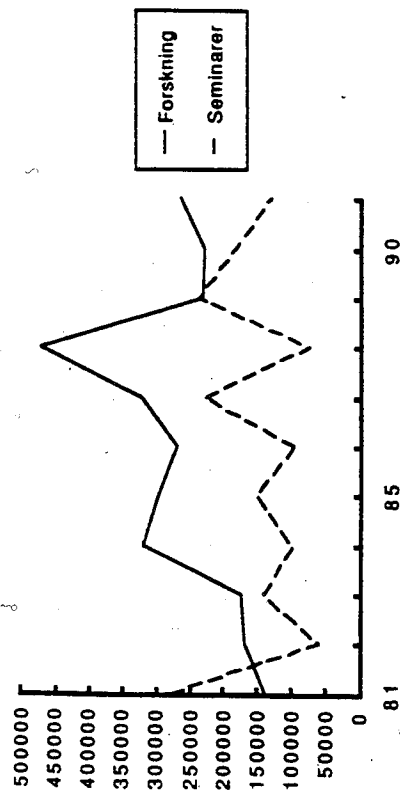
Diagram 8. Samlede utgifter til seminarvirksomhet hos Nsfk.

I denne perioden er det alt i alt brukt vel NOK 3,1 millioner til seminar-utgifter. 1989 har det høyeste beløpet med ca. NOK 533 000,- I dette året ble det arrangert et reisende USA-seminar.

Jeg har også sammenliknet utgiftene til seminarvirksomhet og forskningsvirksomhet, denne gangen i faste kroner.

Diagram 9. Forholdet mellom forskningsbevilgninger og seminarbevilgninger. I faste kroner.

Ikke uventet er de to kurvene i stor grad et speilbilde av hverandre. 1988 var toppåret for forskningsaktivitet, bunnåret for seminarvirksomhet.

Samlet om Nsfks seminarvirksomhet

Oversikten ovenfor imponerer i hvert fall meg dypt. Det er ikke lite initiativ, iderikdom, og arbeidstimer som gjemmer seg bak en slik tørr oversikt. Legger en så til den økende aktiviteten i arbeidsgruppe-møtene blir ikke inntrykket mindre imponerende.

Jeg tror strukturen i seminarvirksomheten i all hovedsak er god, at Nsfk har funnet de riktige pillarene å bygge virksomheten rundt. Likevel er det noen momenter som Nsfk bør dvele litt ved i et jubileumsår.

Målsettingene ved seminarvirksomheten må vel i hovedsak være dette:

- Møtesteder for nordiske kriminologer. Gi oversikt over pågående forskning. Uvikling av forskning. Danne bånd som kan være gode på lengre sikt.
- Kanal for kontakt med kriminologiske forskere utenfor Norden.
- Møtested mellom forskere og praktikere

En viss justering vil nok bedre fylle disse målsettingene. En begrunnelse for dette er kriminologiens sterke utvikling og spesialisering.

Det bør vurderes om forskerseminarene fortsatt skal avholdes årlig. Forserseminarene er arbeids- og ressurskrevende. Av de ca. 3,1 millioner kroner som er brukt til seminarvirksomhet i perioden, er over halvparten eller ca. 1,7 millioner kroner gått til forskerseminarer. Samtidig er svaret på dette spørsmålet svært avhengig av eget ståsted. Usystematiske samtaler antyder et skille mellom eldre og yngre kriminologer i synet på verdien av forskerseminarene. For eldre kriminologer med god kjennskap til andre nordiske kriminologer kan disse seminarene gi en litt grå følelse av repetisjoner. Når betydningen av seminarenes kontaktfunksjon etterhvert avtar, blir det rene forskningsutbytte det som gjenstår. Da kan det bli mye å bruke flere dager på det som en raskt kan lese seg til i en rapport senere. Når de ser det samlet i ettertid, er det flere eldre kriminologer som synes de har brukt for mye tid på forskerseminarer i forhold til utbyttet. Deltakelsen av eldre, vel-etablerte kriminologer er da også nok så variabel, selv om deltakelsen øker når arrangementsstedet er nytt og spennende, som i Grønland i 1991. For yngre forskere kan det derimot kreve tid å få oversikt, bli "husvarm" og å knytte kontakter. Det er gammel seminarosologi at det som skjer utenfor plenum og faglig program kan være vel så fruktbart på lengre sikt. De uformelle samtaler i de sene nattetimer er investeringer i fremtidens forskning. Dersom en slik forståelse legges til grunn, bør forskerseminarenes program være mindre tettpakket.

For kriminologiske forskere som ikke har sitt daglige virke i rendyrkede kriminologiske fagmiljøer - dem blir det stadig flere av, i det minste i Norge - gir forskerseminarene en utmerket mulighet til å få oversikt over pågående kriminologisk forskning i de nordiske land.

For selve utviklingen av forskningsfronten på de ulike felt er jeg nok så sikker på at arbeidsgruppemøtene er en bedre form. Men det fordrer jo at en basis er lagt, at forskere har funnet fram til hverandre. En har prøvd å lage sesjoner med arbeidsgruppemøter under forskerseminarene. Etter mitt skjønn er dette en lite heldig form. Av de forskere som gjerne ville delta på et arbeidsgruppemøte, vil et mindretall normalt være deltakere på forskerseminarene. La meg understreke at Nsfk har stilt seg meget velvillig til å finansiere arbeidsgruppemøter. Foreløpig har ikke denne virksomheten konkurrert med forskerseminarer når det gjelder bevilgninger.

Det er også godt mulig at forskerseminarene - særlig hvis de fortsatt skal arrangeres årlig - i atskillig større grad burde åpne for utenlandske gjester og forelesere med spesiell kunnskap om seminar-temaene. Seminaroppleggene kunne i noe større grad ta sikte på å avspeile og importere den internasjonale forskningsfronten innen de prioriterte feltene.

Kontakten med utenlandske forskere og utenlandske miljøer har vært ivarett på andre måter. Arbeidsgruppeformen - der et nordisk miljø og et utenlandsk miljø treffes over flere dager - er etter mitt skjønn fruktbar. Svakheten er at bare et mindretall nordiske forskere får anledning til å være med på dette. De reisende seminarer forsvarer også sin plass. Oppleggene for disse seminarene gir anledning til et helt annet faglig utbytte enn om hver forsker la opp sin egen, individuelle reise. Dessuten har disse reisende seminarene en viktig latent funksjon; forskere fra ulike nordiske land blir kjent med hverandre på en dyper måte når de reiser sammen i ukervis enn når de treffes noen korte, hektiske dager på et seminar¹³. Samtidig er dette en dyr seminarform og svakheten er fremdeles at bare et mindretall får nytte godt av det.

¹³ Jeg fikk selv anledning til å være med på Det reisende USA-seminar i 1979, ledet av Annika Snare. Det var en flott opplevelse. Jeg fikk en viss oversikt over kriminologi og kriminalpolitikk i USA. Dessuten fikk jeg gode venner i de andre nordiske land. Dette vennskapet har ført til et fruktbart, årelangt samarbeid med flere av dem.

En viss justering av seminarvirksomheten kunne organiseres på flere måter. La meg presentere én modell:

Forskningsseminarene avholdes annet hvert år. Det inviteres i større grad forskere utenfor Norden med særlig kompetanse i de oppsatte temaer til seminarene. Det faglige program gjøres noe mindre tett pakket, tid til uformelt samvær opprioriteres. En mulig negativ konsekvens av dette bør nevnes: Deltakelsen blir lett mer "eksklusiv" når godet blir knappere. Dette vil gå utover yngre kriminologer. Her kan det være en interessekonflikt.

Arbeidsgruppemøter med utenlandske forskningsmiljøer og reisende seminarer prioriteres på samme nivå som tidligere. Penger til arbeidsgruppemøter innvilges velvillig (også som nå). Nsfk undersøker om det selv skal være initiativtaker til et første arbeidsgruppemøte på forskningsfeltet der dette kan være nyttig, men der nettverket ennå ikke er etablert.

Nsfk tar et prinsipielt standpunkt til prioriteringen av kontaktseminarer. Skal de dø sakte hen, bør det være resultat av et bevisst valg. Dersom de opprettholdes, bør en vurdere om en bør få deltakere fra praktikersiden som er plassert lenger ned i maktpyramiden enn det som hittil har vært vanlig.

Det oppmuntres og bevilges mer penger til utveksling av individuelle nordiske forskere mellom de ulike nordiske land. Slike utvekslinger kan ha karakter av at en forsker besøker et annet nordisk miljø, gjerne så lenge som et semester. Det vurderes om tilsvarende ordninger bør iverksettes i forhold til forskere fra utlandet, omenn ikke nødvendigvis for så lang tid ad gangen.

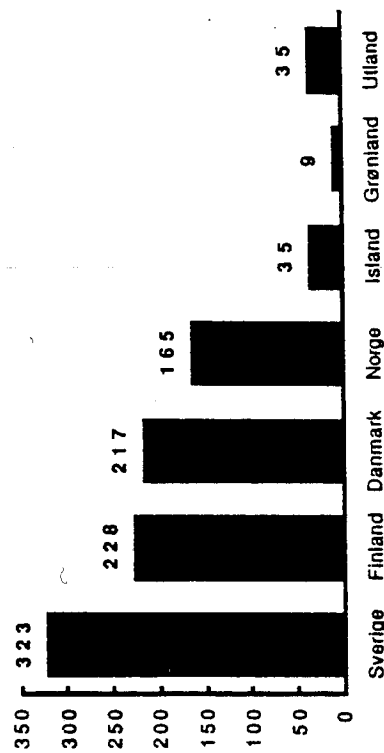
Publikasjoner fra Nsfk

Det kommer en jevn strøm av ulike publikasjoner fra Nsfks hånd; rapporter fra forskerseminarer og kontaktseminarer, rapporter fra andre typer seminarer, rapporter fra arbeidsgruppemøter. Men kjernen i Nsfks publikasjonsvirksomhet er Nyhetsbrevene og Scandinavian Studies in Criminology. Dessuten er det gitt ut fire større engelske publikasjoner som rapporter til FNs verdenskongresser om kriminalpolitikk. Dette kapitlet er bygget opp som en gjennomgang av hver enkelt av disse tre publikasjonene. Deretter foretar jeg en samlet vurdering av helheten i Nsfks publikasjonsvirksomhet.

Nyhetsbrevet

Det første nyhetsbrevet kom ut i 1975 i et opplag på 370 eksemplarer. Fram til 1992 er det i alt gitt ut 56 nyhetsbrev. Publikasjonen har i de senere år kommet ut omtrent tre ganger i året med et sidetall på ca. 30-60 sider. Publikasjonen blir utarbeidet av Sekretariatet og inneholder mye informasjon om Nsfks virksomhet, om kriminologiske og kriminalpolitiske konferanser i Norden og i utland, noen mer spredte tilbakemeldinger som redegjør for bruk av forskningsbevilgninger, titler på nye bøker og publikasjoner og nasjonale nyheter utarbeidet av de enkelte kontaktsekretærene. De seneste numrene har også inneholdt en interessant presentasjon av kriminologimiljøer og av undervisningsopplegg i kriminologi i de nordiske land. Trykksaken ser lite pretensjøs ut, med uensartet lay-out og enkel forside og innbinding. I 1991 kostet utgivelsen av nyhetsbrevene SEK 66977,-. Publikasjonen trykkes i et opplag på ca. 1000 eksemplarer. Dette opplaget har vært stabilt siden starten på åttiåra. Brevet sendes gratis til interesserte. Slik ser den nasjonale fordelingen av utsendelsene ut:

Diagram 10. Utsendelse av Nyhetsbrevet fordelt på de nordiske land.

Omtrent halvparten av utsendelsene går til enkeltpersoner, resten til organisasjoner. Et raskt blick på adresselista gir et inntrykk av at organisasjonene i hovedsak enten er ulike utdanningsinstitusjoner eller deler av det offentlige byråkrati. Hjelpeapparatet har få mottakere.

I mars 1992 kom det 57. nyhetsbrevet ut (Nr. 1-1992)¹⁴ Dette nummeret er fyldigere enn vanlig og inneholder 74 sider. Det er særlig sammendrag av seminarinnledninger som øker antall sider. Dette siste brevet har også gjennomgått en kraftig forbedring rent utseendemessig¹⁵.

Scandinavian Studies in Criminology

I 1965 kom første bind (Vol. 1) av Scandinavian Studies ut. Ideen bak Scandinavian Studies har vært å få nordisk kriminologi kjent og benyttet internasjonalt. Det har foreløpig kommet ut 12 bind i serien, det siste i 1991.

¹⁴ Dette er egentlig senere enn det tidsrom denne rapporten handler om.

¹⁵ Liv Os Stølan har æren av å ha laget dette Nyhetsbrevet.

Bindene har vært en blanding av temanumre (7 bind), monografier (2 bind) og samlinger av artikler med ulike innhold (3 bind). Det er laget en egen stensil som inneholder en fullstendig bibliografi over Scandinavian Studies¹⁶. Tittlene på de enkelte utgivelsene vil gi et visst inntrykk av serien:

Vol 1. *Scandinavian Studies in Criminology*. 1965. Redaktør: Karl O. Christiansen (D). Dette første bindet var et samlenummer.

Vol 2. *Aspects of Social Control in Welfare States*. 1968. Redaktør: Nils Christie (N).

Vol 3. *Scandinavian Studies in Criminology*. 1971. Redaktør: Nils Christie. Bindet er bygget opp rundt to temaer: kriminalpolitikk og rusforskning.

Vol. 4. *The Politics of Abolition*. 1974. Redaktør: Nils Christie. Bindet er en monografi av Thomas Mathiesen og er bygget opp som tre essays: Det uferdige, Pressgruppe og samfunnsstruktur og Organisering blant utstøtte. Dette bindet ble utsolgt.

Vol. 5. *Scandinavian Studies in Criminology*. 1974. Redaktør: Nils Christie. Et samlenummer der bl.a. vold, barnevern og selvrapportert kriminalitet ble behandlet.

Vol. 6. *Drinking-and-Driving in Scandinavia*. 1989. Redaktør: Ragnar Hauge. Som tittelen forteller, er dette et temanummer om promillekjøring i Norden med bl.a. artikler om lovgrunnlaget, årsaksforklaringer til promillekjøring, utbredelse av promillekjøring og måter å kontrollere promillekjøring på.

Vol. 7. *Policing Scandinavia*. 1980. Redaktør: Ragnar Hauge. Et temanummer som har til hensikt å vise bredden i skandinavisk politiforskning i Norden på det daværende tidspunkt og "to shed light on the problems of policing Scandinavia" (fra Hauges innledning).

¹⁶ Fram til 1982 er bibliografien utarbeidet av Halvor Kongshavn. De påfølgende numre er utarbeidet av June Hansen.

Vol. 8. *Drugs and Drug Control*. 1987. Redaktør: Per Stangeland. Nummeret er et temanummer tilegnet Inkeri Anttila i anledning hennes syttifårsdag.

Vol. 9. *The Snow-White Image*. 1988. Redaktør: Per Stangeland. En monografi av Flemming Balvig. Bindet er en oversettelse av hans bok *Hvid som Sne* om kriminalitet, kriminalitetskontroll og kriminalitetsomtale i Sveits.

Vol. 10. *Crime and Control in Scandinavia during the Second World War*. 1989. Redaktører: Hannu Takala and Henrik Tham. I dette nummeret høster Nsfk frukter av bevilgningene til dette prosjektet (se s. 47).

Vol. 11. *Criminal Violence in Scandinavia: Selected Topics*. 1990. Redaktør: Annika Snare. Et temanummer om vold.

Vol. 12. *Youth, Crime and Justice*. 1991. Redaktør: Annika Snare. Et temanummer om ungdomskriminalitet og samfunnets reaksjoner.

Den spesielt oppmerksomme leser vil se at det er et langt tidsspenn fra vol. 7 i 1980 til vol. 8 i 1987. Årsaken kan vi lese i Kongshavns tjuerårsrapport om Nsfk (S: 43): "Også et bind 8- om vold - var planlagt, men lagt på hyllen av økonomiske årsaker. Man er kommet til at spredningen ikke står i forhold til utfiftene, og tenker nå heller å publisere årlige engelskspråklige utgaver av Nordisk Tidsskrift for Kriminalvitenskap - i samarbeid med De nordiske kriminalistforeninger."

Det gikk ikke som planlagt. Allerede på årsmøtet i 1984 ble det besluttet at sekretariatet skulle undersøke mulighetene for å få serien i gang igjen. En rekke nordiske forlag i England og Holland ble kontaktet. I desember 1985 ble det laget en ny avtale med Universitetsforlaget i Oslo som skulle sikre årlige utgivelser og gjøre serien billigere å produsere. Det ble også laget en distribusjonsavtale med Oxford University Press for å sikre større utbredelse av serien. Avtalen med Oxford University Press sikrer at Scandinavian Studies in Criminology omtales i deres Quarterly Bulletin (opplag vel 40 000 ex) og i halvårsoversikter i USA (opplag ca. 20 000 ex). Dessuten ble det besluttet

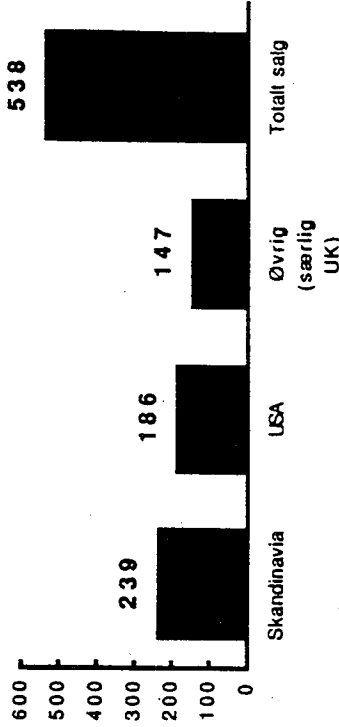
an å si noe om utgifter og spredning? Årsberetningene er
 t dette er enkelt å følge. Men de to siste årene kan kanskje
 . I 1991 ble Scandinavian Studies bokført med minus SEK
 l. 12 ble publisert dette året). I 1990 ble serien bokført
 855,66 i utgifter og SEK 2237,09 i inntekter (dette er
 utgivelser.) Universitetsforlaget i Oslo har stått for
 en starten i 1965. Et anslag vil tilsi at produksjons-
 nummer er ca. NOK kr. 80 000 - 90 000, og at Nsfk får
 NOK 20 000 av dette. Dette gir nettoutgifter i
 ca. NOK 60 000,-.

også henvendt meg til Universitetsforlaget for å få tall for
 / Scandinavian Studies in Criminology. Slik har de tre
 etter omleggingen solgt:

v Scandinavian Studies in Criminology. Vol 8 - Vol 10

	Vol. 8 (Drugs)	Vol. 9 (Balvig)	Vol. 10 (Kriegen)	Totalt
	265	174	278	717
(særlig UK)	215	145	197	557
	194	112	136	442
	574	431	611	1616

lget spenner fra 431 solgte eksemplarer av vol. 9 til 611
 er også at Skandinavia er en stor mottager med en drøyt
 lte eksemplarer. En god del av dette går til biblioteker.
 også i undervisning av engelsktalende studenter.
 snittspredningen for de tre bindene fremgår av diagram

Etter min vurdering er dette meget dårlige resultater. Og det skyldes ikke
 de faste redaktørene, som har gjort en god jobb. Det skyldes heller ikke
 at jeg mener at bokutgivelser skal være brede og lønnsomme. Tvert om
 har jeg stor sans for "smale" utgivelser som ikke er basert på et
 kommersielt grunnlag. Men her tror jeg sluttresultatet er blitt kunstig
 smalt og kunstig dyrt. Det ble arbeidet meget med å få til en god
 forlagsavtale, og avtalen med Universitetsforlaget ble vurdert å være den
 beste av de foreliggende alternativer. Likevel er avtalen med
 Universitetsforlaget meget dårlig. Den er bygget over en nokså foreldet
 avtaleform; de gamle kommisjonsavtaler. Grovt skissert innebærer den at
 Nsfk dekker de direkte produksjonsutgifter. Deretter får Universitets-
 forlaget 50% overhead av produksjonsutgiftene. Det betyr at jo dyrere
 Universitetsforlaget produserer et bind, jo mer penger tjener de. Det er
 derfor ikke innebygget noe incitiv for å holde produksjonskostnadene
 nede. Incentivene for å drive en effektiv markedsføring fra
 Universitetsforlaget er også svake. Først skal Oxford University Press ha
 halvparten av salgsinntektene. Deretter skal 60 % av de resterende
 salgsinntekter tilbakeføres til Nsfk. U-forlaget skal betale markeds-
 føringen selv, men får bare tilbake 20% av inntektene ved salg.

Spissformulert: Jo dårligere jobb U-forlaget gjør, jo mer penger tjener de¹⁷. Med et gjennomsnittlig salg på 538 eksemplarer av hvert bind, er hver solgte bok subsidiert fra Nsfks side med ca. NOK 112,-.

Uavhengig av økonomiske vurderinger er antakelig heller ikke 538 solgte eksemplarer noe godt resultat. De fleste publikasjoner vil ha et "basistall" for salg som så og si gir seg selv, i denne sammenheng særlig biblioteker og institusjoner. Jeg har samtalt med Thomas Mathiesen om dette spredningstallet for å ha noe å sammenlikne med (han har lang erfaring med å utgi arbeider på engelsk). Mathiesen forteller bl.a. at hans bok "Defences of the Weak" ble trykket i 3000 eksemplarer som ble utsolgt. Han forteller videre at hans bok *Prisons on Trial* utgitt av Sage i 1990 det første året solgte ca. 1200 eksemplarer. Han vurderer spredningen av Scandinavian Studies som dårlig. Jeg har også fått muntlig og skriftlig materiale av sjefredaktør Jon Haarberg i U-forlaget som bakgrunn til å vurdere spredningen av Scandinavian Studies in Criminology. Materialet viser at gjennomsnittlig salg pr. engelskspråklig tittel i forlaget er 708 for bøker innen humaniora. For bøker innen samfunnsvitenskap er gjennomsnittlig salg 610 eksemplarer. Samlet for begge fagområder er gjennomsnittet 686 solgte eksemplarer. Disse tallene inkluderer også bøker som er solgt "på salg." Tatt i betraktning at Scandinavian Studies in Criminology ikke er spesielt smal i forhold til teknisk vanskelighetsgrad (språkbruk, etc.), mener Haarberg at resultatet burde vært noe bedre.

I tillegg til en meget dårlig avtale med U-forlaget kan det også komme inn at Scandinavian Studies in Criminology ikke lenger har en naturlig form for større spredning. Dette kommer jeg tilbake til under den samlede vurdering. Men først noen få ord om den tredje publikasjonen fra Nsfk, utgitt i forbindelse med FNs verdenskongresser.

FN-publikasjonene

Det er laget fire publikasjoner av Nsfk til FNs verdenskongresser *On the prevention of crime and the treatment of offenders*.

¹⁷ Det er vel særlig trykkeriene som tjener på denne dårlige avtalen. Budsjettene for SSC er småpenger i U-forlagets store budsjetter.

1. Aspelin, Erland et al.: *Some Developments in Nordic Criminal Policy and Criminology*" Nsfk 1975, 50 s.

2. Bishop, Norman (ed.): *Crime and Crime Control in Scandinavia*. Nsfk 1980, 90 s.

3. Bishop, Norman: *Scandinavian Criminal Policy and Criminology 1980-1985*. Nsfk, 1985, 124 s.

4. Bishop, Norman: *Scandinavian Policy and Criminology 1985-1990*. Nsfk, 1990, 141 s.

Publikasjonene har karakter av artikkelsamlinger med en rekke bidragsytere. De deles ut til alle delegasjonssjefer på FN-kongressen og finnes også i et begrenset opplag til gratis utdeling på kongressene. Utgiftene har tidligere vært båret av ulike departementer i de nordiske land. Den siste utgaven ble imidlertid finansiert av Nsfk selv. Utgiftene var på SEK 94 955,70.

Jeg har et ytterst spinkelt grunnlag for å vurdere i hvilken grad disse publikasjonene leses og brukes. Mona Mårtensson, administrativ leder av Nsfk i 1990 da nr. 4 kom ut, beretter at bøkene forsvant meget fort under FN-kongressen og at det er få eksemplarer igjen på lager. Spredte undersøkelser blant noen bidragsytere gir som resultat at de selv vurderer bruken som liten. Enkelte bidragsytere har også sørgt for å publisere sitt bidrag i internasjonale tidsskrifter samtidig. Det kriminalpolitiske arbeidet i FNs regi har utviklet seg slik at det vitenskapelige element er blitt skjøvet mer i bakgrunnen. På kongressen deltar stadig flere mennesker med administrative stillinger, stadig færre forskere. Det er viktig nok å nå fram med kriminologisk kunnskap til mennesker med administrative stillinger. Og i et internasjonalt perspektiv er antakelig behandlingen av lovbytere i Norden mer human enn i mange land. Det er viktig å få fram informasjon om at dette er et realistisk alternativ til mennesker som influerer kriminalpolitikken i land med et hardere kriminalpolitisk klima enn Nordens. Men som forskningsformidling til en leserkrets av internasjonale forskere har disse publikasjonene antakelig liten betydning.

nedlegges. Den kraftige økningen i alternative publiseringsformer forsvarer ikke lenger den store ressursbruken.

FN-publikasjonene likner svært meget på samlenumrene i *Scandinavian Studies in Criminology*.

Samlet bør publikasjonene fylle en rekke krav. Her er noen sentrale (lista kan gjøres lenger):

- Formidling av forskning. Artikler beregnet på et nordisk publikum.
- En kanal til (og eventuelt fra) utlandet for forskningsformidling.
- Informasjonsbehov. Eksempler: om aktuelle seminarer i Norden og i utlandet, før eventuelle påmeldingsfrister, søknadsfrister til forskningsbevilgninger fra ulike organisasjoner, nye forskningsprosjekter, løpende tall fra reaksjonssystemet. Krever hyppige utgivelser.
- Kontaktbehov mellom forskere. Være et kontaktoorgan for forskere på samme felt som vil ha utbytte av kjennskap og eventuelt vennskap.

En eventuell omlegging av *Nsfks* publiseringsprofil krever en grundig diskusjon i Rådet. Det kan tenkes flere modeller for en omlegging. For å konkretisere diskusjonen legger jeg fram én måte å gjøre dette på:

Formidling av artikler til et nordisk publikum. Det innledes et samarbeid med Nordisk Tidsskrift for Kriminalvitenskap med sikte på felles utgiveransvar. I dag utgis dette tidsskriftet av de nordiske kriminalistforeninger - en gang mektige organisasjoner, i dag betydelig svekkede. Tidsskriftet kommer ut med fire nummer i året og har ca. 1800 mottakere. Dagens praksis er at *Nsfk* fra år til annet gir pengestøtte til tidsskriftet. En del av det mer lødige stoffet fra *Nyhetsbrevene* flyttes over til tidsskriftet. Dette vil samtidig gi tidsskriftet et mindre gammelmodig preg enn det har i dag.

Kanal for forskningsformidling til (og evt. fra) utlandet. Scandinavian Studies legges ned. En kan deretter velge en av to følgende modeller: Det utgis et kvartalstidsskrift på engelsk med stoff fra Norden og eventuelt fra utlandet. I den samme samtale med sjefredaktør Haarberg som nevnt ovenfor (s. 71), oppgir han at de ca. 40 engelsk-språklige fagtidsskriftene Universitetsforlaget utgir, har et opplagstall fra 800-1500 eksemplarer. Et godt kriminologisk fagtidsskrift på engelsk bør ha mulighetene til et

En samlet vurdering av helheten i *Nsfks* publikasjonsvirksomhet.

Profilen på *Nsfks* publiseringsvirksomhet slik den er beskrevet ovenfor, har vært nok så uendret siden 1975. Det var lenge rimelig at profilen så slik ut. Men etter min vurdering er nå tiden inne til en gjennomgang av profilen med sikte på en nokså dramatisk omlegging. Hovedgrunnen til dette er at kriminologien har utviklet seg og vokst og samtidig blitt mer spesialisert. Den internasjonale flora av publikasjoner og tidsskrifter har også økt kraftig. *Nsfks* publikasjoner er for stive, for like hverandre og står samtidig i fare for å falle mellom flere stoler.

Nyhetsbrevene er i en viss forstand for bra! Det er blitt mer likt et vanlig fagtidsskrift, uten å være et ordentlig fagtidsskrift. Dette er enda tydeligere i og med utgivelsen av nr. 1-92. Samtidig er utgivelsene for sjeldne til å dekke de løpende informasjons- og kontaktbehov. Det bør vurderes om *Nyhetsbrevene* enten bør ta skrittet fullt ut og bli et fagtidsskrift, eller satse på en helt annen, mindre ambisiøs form med kjappe, korte utgivelser (eksempelvis noen få sider en gang i måneden).

Scandinavian Studies in Criminology er etter min vurdering en lite hensiktsmessig publiseringsform i dag. Tidligere var nok ikke faget større og de internasjonale publikasjonene flere enn at serien fullt ut forsvarte sin plass. I dag er situasjonen en helt annen. Floraen av kriminologiske publikasjoner er vokst kraftig. Mulighetene for å få publisert kriminologiske artikler på engelsk i anerkjente tidsskrifter er store. Dessuten er kriminologien og dermed de internasjonale publikasjonene blitt mer spesialiserte. Nå er det åpenbart ikke lenger nok at en bok omhandler kriminologiske temaer og kommer fra Skandinavia til å vekke den store internasjonale interessen. Leserens hovedinteresse vil formodentlig styres mer av hvorvidt et artikkeltema ligger i hennes eget interessefelt enn at samtlige artikler i en bok er utarbeidet i Skandinavia. Med sine stort sett årlige utgivelser faller publikasjonen lett mellom to stoler, det den ene stolen er kvartalsmessige fagtidsskrifter, den andre stolen den rene monografien. Dersom serien fortsatt skal utgis, må et minimum være at det inngås en ny forlagsavtale og de rene monografier prioriteres. Men etter mitt syn bør *Scandinavian Studies in Criminology*

Nsfks organisasjon

På fruktene skal organisasjonen kjennes. Disse fruktene har jeg prøvd å vurdere på de foregående 75 sider. Men heller ikke oppdragsgiver, Nsfk, kan unndra seg et kritisk blikk på egen organisasjon.

Nsfks sjel

Har Nsfk en sjel? I enhver organisasjon vil det nedfelle seg en egen uformell organisasjonskultur. Denne kulturen vil nok beskrives ulikt av de ulike medlemmene i organisasjonen, avhengig av egen plassering. Slik beskrev Kongshavn Nsfk i sin jubileumsrapport: "Nsfk har også en fordel i at det er et "lite" råd, med en ganske uavhengig stilling. Det fører til fleksibilitet og til muligheter for uformelle og improviserte løsninger." Etter mitt syn er dette en god beskrivelse. I tillegg er det ytterligere et element i den uformelle kulturen jeg tror det hersker stor enighet om. Nsfk skal særlig være et redskap for yngre, ikke-etablerte forskere. Riktignok har Rådet vært sammensatt av eldre, etablerte kriminologer¹⁸. Langt på vei gir dette kulturelementet seg selv siden Rådets oppgave i stor grad er å være et kontaktoorgan. Nordisk kriminologi er ikke større enn at forskere som har hatt sitt daglige virke i forskningsmiljøene over flere år har god oversikt over muligheter til kontakt og samarbeid. På enkelte områder har også dette kulturelementet vært formalisert. I Årsberetningen for 1970 tar Nsfk på seg et spesielt ansvar for den kriminologiske forskerkruttringen i Norden. I retningslinjene for tildeling av forskningsbevilgninger fremgår det at pengene ugjerne brukes på etablerte forskere. Så kanskje Nsfks sjel kan beskrives slik: En smidig, nokså uformell og ubyråkratisk organisasjon der et råd av eldre forvalter ressurser særlig innrettet på de yngre og fattigere - så sant de fattige har sitt øvrige talent i orden. Nsfk skal ikke være en pampeorganisasjon med frysegoder for de etablerte deltakere. Den skal være nøktern, ja, litt puritansk.

Svaret på hvorvidt Nsfk er på høyde med sitt eget begrep om sjel, vil vel igjen avhenge av svarerens ståsted og nærhet til maktens tinder i

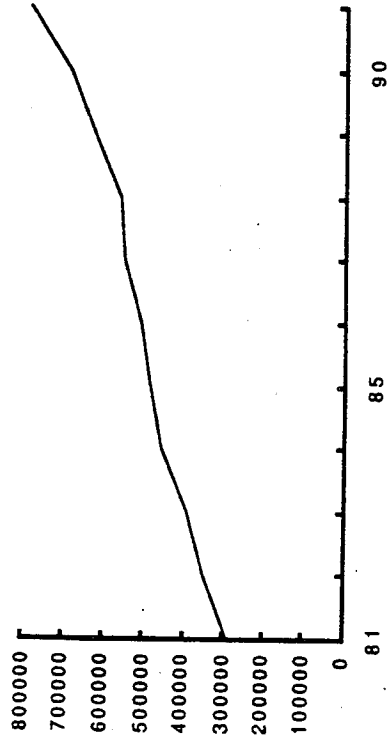
¹⁸ I det nye Rådet fra 1992 har det skjedd en interessant forandring. Gjengangere er skiftet ut, og Rådet består i dag i stor grad av det som er andre generasjons kriminologer.

opplag opp mot 1500 eksemplarer. Et mulig problem er at et slikt tidsskrift vil konkurrere med BRAs tidsskrift/årbok *Crime and Crime Prevention*. Dette nye skriftet starter i 1992 og er tenkt som en årlig utgivelse. Eller alternativt til et eget fagtidsskrift og vel så interessant - en ide jeg har fått av Flemming Balvig - pengene brukes til å lønne en konsulent som skal arbeide for at nordiske forskningsartikler blir publisert i allerede etablerte utenlandske tidsskrifter. Dette vil innebære kontaktarbeid, en viss form for "lobby-virksomhet", kanskje noe hjelp til oversettelse og korrespondanse. Eventuelt kan tilsvarende arbeid også gjøres for monografier.

Informasjons- og kontaktbehovet ivaretas ved at Nyhetsbrevet endrer form til hyppige, kjappe utgivelser på noen få sider. Slike små utgivelser leses også erfaringsmessig hyppig, mens Nyhetsbrevet nå kanskje ofte legges til side "til en annen gang" som lett kan bli aldri.

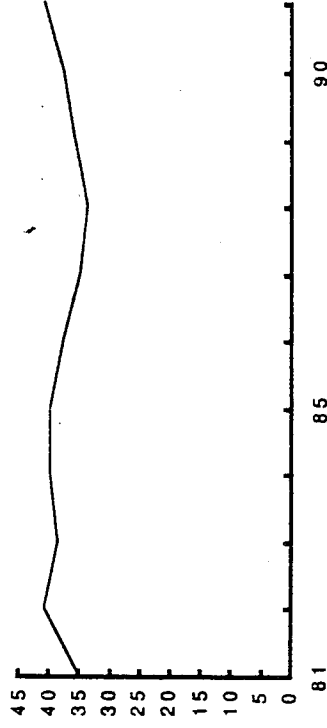
Nsfk. En antydning til et første svar om grad av byråkratisering kan vi få av diagram 11. I dette diagrammet har jeg sett på hvor mange penger Nsfk bruker på å drive sin egen organisasjon. I disse tallene har jeg tatt med utgifter til rådsmøter, lønninger, sekretariat og kontorhold.

Diagram 11. Utgifter til Nsfs organisasjon

Ut fra dette diagrammet ville det være naturlig å trekke konklusjonen om en stigende byråkratisering i Nsfk. Men dette er en prematur konklusjon. Delvis er pengeverdien sunket i perioden. Og delvis kan organisasjonens totale virksomhet og totale budsjetter ha vokst. For å kontrollere for begge disse forhold har jeg regnet om utgiftene til faste kroner og deretter regnet andelen av dette i forhold til de årlige nasjonale bevilgninger, også i faste kroner. Resultatet ser vi i diagram 12.

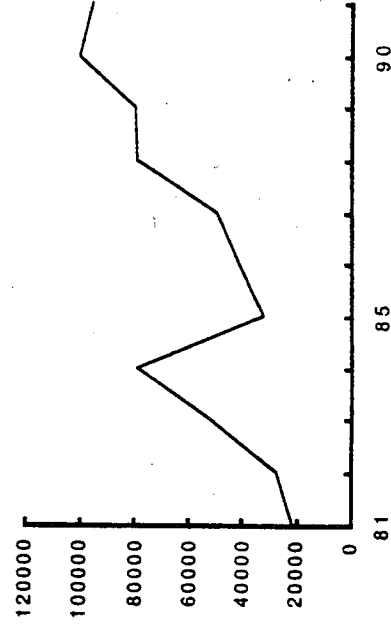
Diagram 12. Andel til organisasjon av Nsfs inntekter.

Utgiftene til egen drift ligger og vipper på 35-40%. Jeg har ikke relevant sammenlikningsgrunnlag til å si om dette er mye eller lite. Men diagrammet viser i det minste - og formodentlig i motsetning til mange andre organisasjoner - at Nsfk ikke er blitt byråkratisert med økende alder og økende vekst.

Så langt, alt vel. Men den som leter, hun finner. Og det finnes et unntak til tendensen ovenfor. Utgiftene til rådsmøter har vokst kraftig i denne perioden. Det bærer diagram 13 bud om:

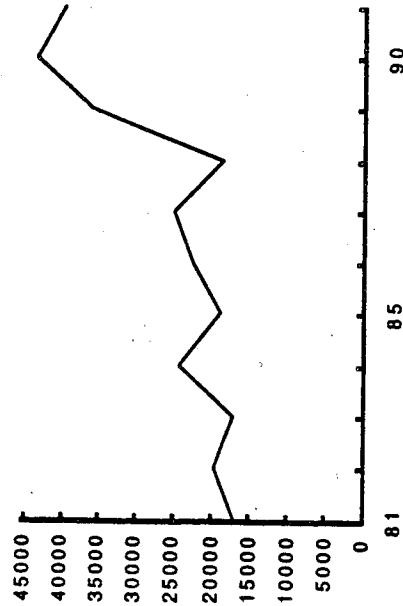
Diagram 13. Utgifter til rådsmøter i Nsfk.

Mens det i begynnelsen av åttiåra ble brukt ca. 20 000 kroner på råds- møter, er denne utgiftsposten på slutten av tiåret est til ca. kr. 100 000.

Rekk skal være rett. Pengeverdien har sunket. Og enkelte år har det vært arrangert to råds- møter, mot det ene vanlige. Jeg har derfor også regnet ut gjennomsnittlig beløp brukt på hvert råds- møte i perioden i faste kroner:

Diagram 14. Utgifter til råds- møter i Nsfks regi. Gjennomsnitt i faste kroner

Diagrammet er lite flatterende for den siste treårs- perioden. Riktignok ble råds- møtet i 1989 holdt i Island. Og riktignok ble antallet islandske råds- medlemmer utvidet i 1990. Selv om det for- dyrer, var dette etter mitt skjønn to utmerkete bestemmelser. Men dette er langt fra hele for- klaringen på kurven ovenfor. Utgiftene til råds- møter bestemmes i tillegg stort sett av to forhold. Det ene forhold er hvorvidt møtene arrangeres i helger eller på ukedager. Helger er billigst. Det andre forhold er hvordan deltakerne får refundert sine utgifter: Enten som refusjon av reelle utgifter, eller som diettpenger fra statlige regulatorer, eller som en kombinasjon av begge. Praksis og regelverk for disse to forhold har variert over tid, og også mellom de enkelte land. Det siste rådet valgte

den dyrest mulige kombinasjon: Råds- møter midt i uken, både dekking av reelle utgifter og så statlige dietter på toppen for de av råds- medlemmene som ønsket det¹⁹.

Sett fra mitt ståsted representerer dette eksemplet et unntak i Nsfk. Ser en på praksis når det gjelder forsknings- bevilgninger, går disse ytterst sjelden til råds- medlemmer eller andre vel etablerte kriminologer. Yngre forskere er prioritert. Også seminarvirksomheten gir et liknende bilde: Fine, men ressurskrevende rundreiser i utlandet for yngre kriminologer. Store muligheter for arbeids- grupper. Og som regel gode muligheter til å delta på de nordiske forsker- seminarene. Nsfk har en sjel.

Nsfk i en fremtid

Behovet for forskning, koordinering og informasjon har ikke blitt mindre med årene. Og blir det neppe heller. Nsfk har atskillig bedre muligheter for å løse disse oppgavene enn de enkelte nasjonale forsknings- instituttene i Norden.

Nsfk representerer også en spennende motkultur i måten den løser disse oppgavene på. Den frie forskningens plass i en tid med økende styring av forskning, improvisasjon og fleksibilitet, innretningen på de yngre i systemet - alt dette er etter mitt syn verdifulle trekk ved Nsfk. Det gjelder også evnen og viljen til selv- kritisk granskning, noe denne rapporten er et uttrykk for.

Kommer Nsfk til å bestå? Jeg håper inderlig det. Samtidig er det ikke usannsynlig at utviklingen i Europa kan føre til store endringer i organisasjonen. I løpet av de nærmeste år blir de nordiske landenes forhold til EF avklart. Dersom et flertall av de nordiske landene blir medlemmer, er det mulig at andre kriminologiske fora vil bli foretrukket framfor Nsfk. Ut fra mitt ståsted ville det være naturlig å trekke den motsatte konklusjon. Nettopp i en situasjon der flertallet av de nordiske landene er medlem av EF, er det viktig å ta vare på og videreutvikle det nordiske samarbeidet.

¹⁹ Heldigvis ble denne pose- og sekk- godtgjørelsen opphevet på Rådets møte i mars 1992.

VEDLEGG

VEDLEGG I

STADGA FÖR NORDISKA SAMARBETSÅRÅDET FÖR KRIMINOLOGI

1 §

Nordiska samarbetsrådet för kriminologi består av medlemmar utsedda av Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.

Rådet skall främja kriminologisk forskning i Norden. Rådet kan ta initiativ till kriminologisk forskning inom gränserna för sina ekonomiska resurser och forskningsresurser. Rådet skall även lämna myndigheterna i de nordiska länderna handräckning i kriminologiska spörsmål och ge information om sin verksamhet och om nordisk kriminologi.

2 §

Rådet skall ha ett fast sekretariat, som i allmänhet leds av en heltidsanställd sekreterare. Denne skall tillsättas och avlönas av rådet, som även kan anställa tillfälligt eller varaktigt sekreterarhjälp. Rådet kan även anställa kontorspersonal.

Regieringarna i deltagarländerna beslutar, var sekretariatet skall vara beläget (domicillandet).

3 §

De med rådets arbete förenade utgifterna bestrids genom årliga statsbidrag från deltagarländerna. Statsbidragen fördelas i enlighet med anvisningarna om kostnadsfördelningen vid nordiska samarbetsprojekt, enligt fastställd fördelningsgrund baserad på ländernas bruttonationalprodukt. Varje land betalar sitt bidrag i början av sitt budgetår.

NORDISK SAMARBETSÅRÅDET FÖR KRIMINOLOGI

4 §

Rådet består av 15 medlemmar, tre från vart och ett av de nordiska länderna.

Medlemmarna utses av regeringen i vederbörande land eller av särskild myndighet, som befullmäktigats att utse medlemmarna. Utnämningen gäller för en bestämt tid, som inte får överSEKida tre år. Medlemmarna kan utses på nytt, såfremt detta anses vara ändamålsenligt. Ifall en utsedd medlem är förhindrad att delta i rådets arbete, kan vederbörande myndighet utse en annan att i stället för denna delta i rådet. Till medlemmar bör sökas och utses personer som representerar kriminologisk forskning. Rådet bör också ha representanter för förvaltningsmyndigheter.

5 §

Rådet väljer bland sina medlemmar ordförande och viceordförande.

Ordföranden är för sitt arbete berättigad till fast ersättning, som bestrids av rådets medel. Till samtliga medlemmar skall betalas rese- och traktementsersättning för resor, som de företar för rådets räkning. Dessa ersättningar beräknas efter de regler som gäller i vederbörande medlems hemland.

Rådet kan för ensiaka arbetsuppgifter eller inom särskilt angivna arbetsområden utse särskilda arbetsgrupper bestående av rådets medlemmar, eventuellt kompletterade med representanter som rådet utser. Till de medlemmar i arbetsgruppen som inte är medlemmar i rådet betalas rese- och traktementsersättning i överensstämmelse med reglerna i föregående stycke.

6 §

Rådet sammanträder minst en gång om året och bestämmer självt, var sammanträdena skall hållas.

Ordföranden kan även eljest kalla till sammanträde, när han finner skäl dertill föreligga.

Om alla medlemmar från något av deltagarländerna gör framställning derom, skall rådet sammanträda senast inom två månader därefter.

I kallelse till sammanträde med rådet skall lämnas uppgift om dagordning vid sammanträdet.

NORDISK SAMARBETSÅRÅDET FÖR KRIMINOLOGI

Rådet är beslutfört, när minst sju av medlemmarna är tillstades.
Rådets beslut träffas genom enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller den mening, som ordföranden biträdar.

7 §

Räkenskapsåret sammanfaller med kalenderåret.

Före den 1 mars utarbetar rådet budgetförslag för det kommande räkenskapsåret. Rådet sänder förslaget till regeringen i domicillandet, och denna framlägger förslaget till deltagarländerna för godkännande. Regeringen i domicillandet underrättar rådet om när budgetförslaget blivit godkänt.

De anslagna beloppen angives i domicillandets valuta och statsbidragen betalas i samma valuta.

8 §

Rådet för räkenskap över alla intäkter och utgifter.

Regeringen i domicillandet utser en revisor för rådets räkenskaper. Revisor skall vara offentligt auktoriserad i domicillandet eller anställd vid riksrevisionen i detta land. Domicillandets ordinarie revisionsmyndighet har rätt att eftergranska räkenskaperna.

Ett exemplar av räkenskaperna med anteckning om företagen revision sänds jämte rådets verksamhetsberättelse till regeringarna i deltagarländerna inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.

9 §

Rådet för protokoll med referat av sammanträdena. Rådet utarbetar varje år en berättelse om sin verksamhet. Årsberättelsen tillställs deltagarländernas regeringar i enlighet med stadgandet i § 8 tredje stycket.

Spörsmål, som rådet skall förelägga deltagarländerna eller som det på eget initiativ finner böra upptas, föreläggs deltagarländernas regeringar genom domicillandets regering. Detsamma gäller förslag till ändringar av bestämmelserna i denna stadga.

VEDLEGG II

Forskningsbevilgningar

En översikt för perioden 1970-1991

1970

Hilðigunnur Ólafsdóttir (I) NOK 10 000

Studie av reaksjonssystemet for lovovertredere på Island

Gunilla Cedermark (S) SEK 1 500

Politiets arbejde i forskjellige europeiske land.

Katriina Virtanen (F) FIM 1 000

Kriminologistudier i Oslo

Hannu Takala (F) FIM 2 250

Kriminologistudier i Oslo

1971

Thomas Mathiesen (N) NOK 4 000

Studie av virkningene av svenske fangestreiker -70.

1972

Per Stangeland (N) FIM 6 287

Skjult kriminalitet.

Tove Stang Dahl og Britt Bergersen Lind (N) NOK 10 000 Boligkriminalitet

1973

Tove Stang Dahl (N) FIM 10 000

Boligkriminalitet

1974

Hannu Takala (F) FIM 700

Alternativ til frihetsstraff

Kauko Aromaa (F) og Per Stangeland (N) FIM 800
Alternativ til frihetsstraff

Sirkka Tamminen og Juhani Suikkila (F) FIM 2 275
Kriminaliteten hos finske utvandrerbarn i Sverige

Ragnar Hauge (N) NOK 7 000
Intervjuundersøkelse om almenhetens innstilling til politiet

Kauko Aromaa (F) FIM 25 000
Alternativer til frihetsstraff

Hanns von Hofer (S) SEK 15 000
Alternativer til frihetsstraff

Idar Mjøgletstue (N) NOK 4 000
Sekretærhjelp til arbeidet med nordisk reaksjonsstatistikk

1975

Leif Lenke (S) SEK 10 000

Etterundersøkelse om offer for lovbrudd.

1976

Hanns von Hofer (S) SEK 25 000
Alternativer til frihetsstraff

Katriina Viranen (F) FIM 10 000
Politiforskningsprosjektet

Kjell Haagensen (N) NOK 26 000
Økonomisk kriminalitet

Gørán Elwin (S) SEK 50 000
Økonomisk kriminalitet

Tove Stang Dahl (N) NOK 21 905
Uformell og formell sosial kontroll av kvinner

Sven Sperlings (S) SEK 20 000
Formell og uformell kontroll

Kari Lunnaas (F) SEK 1 500
Formell og uformell sosial kontroll

1977

Tove Stang Dahl (N) NOK 40 000
Uformell og formell kontroll av kvinner

Ida Koch (D) og Kirsten Jensen (D) DKK 50 000
Kvinner i fengsel

Lars Meling (N) NOK 20 300
Kontroll av innflyttingedom

Agneta Stark (S) SEK 11 747
Økonomisk kriminalitet i miljø og forbrukerspørsmål

Jukka Gronow (F) FIM 15 000
Strafferettens rolle i økonomisk kriminalitet

Henrik Tham (S) SEK 7 000
Heleri, økonomisk kriminalitet

Flemming Balvig (D) DKK 2 745
Fristaden Christiania. Alternativ til frihetsstraff

Cecilie Høigård (N) NOK 20 000
Klienters syn innen kriminalomsorg i frihet

Katriina Viranen (F) NOK 6 465
Vold mot kvinner

1978

Hannu Takala (F) og Per Ole Träskman (F) FIM 12 000

Økonomisk kriminalitet i Finland

Kari Melby (N) NOK 24 660
Prostituasjonshistorie i Norge

Markku Roitto (S) SEK 5 000
Kriminologisk fremtidsforskning

Seppo Leppä (F) FIM 14 900
Kriminalpolitikken i økologisk inntakte samhälle

Britta Kyvsgaard (D) DKK 24 775
Levemåte og kriminalitet

Beth Grothe Nielsen (D) DKK 13 834
Fosterdrap

Thomas Mathiesen (N) NOK 15 000
Pressestudie om "Kriminalmeldingen"

Juhani Suikkila (F) SEK 13 260
Selvrapportert kriminalitet blant skoleungdom i Finland

1979
Martti Grønfors (F) FIM 50 000
Konfliktløsningsmekanismer i nordiske "primitive" samfunn

Liv Finstad (N) og Cecilie Høigård (N) NOK 20 013
Prostituasjonforskning

Beth Grothe Nielsen (D) DKK 6 904
Historisk studie av fosterdrap

Pirkko Virtanen (F) FIM 19 900
Politianmeldte voldtekter i Helsinki

Tuija Mäkinen (F) FIM 14 800

Prostituasjonforskning

Britta Kyvsgaard (D) DKK 11 500
Levemåte og kriminalitet

1980
Bjørn Sicfansson (I) NOK 25 000
Barn med midlertidig opphold i pleie hos fremmede familier i Island

Dennis Hilman (F) FIM 24 000
Resosialisering av unge lovovertredere i nærmiljø

Elina Suominen (F) FIM 12 000
Lägramas krig i Finland

Matti Joukamaa (F) og Matti Tuovinen (F) FIM 9 000
Sinnesundersøkningspattenter i Finland 1975 - 1977

Leif Petter Olaussen (N) NOK 27 328
Påtalemyndigheten som aktor og beslutningsfater

Sturla Falck (N) NOK 27 615
Fremmedarbeidernes situasjon innen straffrettspleien

1981
Jan Oskar Walsøe (N) og Dag Ellingsen (N) NOK 30 108
Konfliktløsninger og rettsoppfatninger i samiskdominerte befolkningsområder

Per Olof Wikstrøm (S) SEK 25 000
Voldslovbrudd i 21 svenske kommuner

Riitta Leskinen (F) FIM 2 000
Familievold fra barnas perspektiv

Ulla Bondeson (D) og Erik Mannicke (D) DKK 10 300
Medisinsk - kriminologisk studie av voldsofre

- Annalise Kongstad og Beth Grothe Nielsen (D) DKK 22 067
Vold mot barn. (Overføring)
- Pekka Koskinen, Raimo Lahti og P.O Träskman (F) FIM 7 000
Skyldprinsippets rolle i moderne strafferett. Forskerseminar
- Hannu Takala (F) FIM 40 000
Brott och straff under andra världskriget. Arbeidsgruppe møte
- Per Olof Wikström (S) SEK 23 349
Våldsbrottsligheten i 21 svenska kommuner (Overføring)
- Henning Koch (D) DKK 58 000
Politiets effektivitet etter ny struktur av 1973
- Malin Persson (S) SEK 3 250
Kriminalitet som livsstil
- Teuvo Peltoniemi (F) FIM 35 000
Behandlingen av familievold
- Marja Korpilahi (F) FIM 3 317
Svensk og finsk lovgivning om barnemishandling
- 1983
Nils Christie (N) og Ketil Bruun (F) NOK 19 000
En oversikt over narkotikasørgsmålets utvikling i Norden
- Dag Ellingsen (N) NOK 20158
Rettspsykiatriske erklæringer og deres reliabilitet
- Sturla Falck (N) NOK 65 360
Invandrerens møte med politi og rettsvesen
- Martti Grøntfors (F) FIM 40 000
Discrimination against foreigners in Finland

- Janne Flyghed (S) DKK 10 000
Liberalt demokrati og terrorisme
- Eva Smith (D) DKK 20 000
Vitnesberättelser under forhør
- Marja Korpilahi (F) SEK 9 000
Svensk og finsk lovgivning om barnemishandling
- Annalise Kongstad (D) DKK 34 771
Bok om voldtekt
- Beth Grothe Nielsen (D) DKK 24 000
Vold mot barn
- Malin Persson (S) SEK 10 865
Kriminalitet som livsstil
- Erkki Hämmäläinen (F) FIM 3 000
Datamaskinlovbrudd
- Tuija Mäkinen (F) FIM 3 000
Prostitusjon i Finland
- 1982
Ulla Bondeson og Erick Manniche (D) DKK 10 300
Medisinsk kriminologisk studie av voldsofre. (Overføring fra 1981)
- Hanna Olsson (S) SEK 39 130
Seksuelle overgrep og prostitusjon
- Vagn Greve (D) DKK 43 000
Utarbeidelse av register for NTIK og dets forløpere
- Vuokko Jarva (F) FIM 7 000
Kriminalpolitiske fremtidsbilder.

Halvor Kongshavn (N) NOK 24 000
Retspsykiatrien sett gjennom den observertes øyne

Berl Kutichinsky (D) DKK 42 000
Bearbeiding og arkivering af Karl O. Christiansens tvillingmateriale

Riitta Leskinen (F) FIM 3 000 Familjesituasjonens utvecklingsprosess til våld

Teuvo Peltoniemi (F) FIM 5 350
Overlappning av barmisshandel och andra former av familjevåld

Vuokko Jarva (F) FIM 7 000
Kriminalpolitiska framtidbilder. (overføring fra 1982)

Per-Olof Wikström (S) SEK 5 000
Våldsbrottslighetens struktur i stadsmiljø (overføring fra 1982)

Ulla Bondesson (D) SEK 20 000
Arbeidsgruppemøde om Komparativa studier av de moraliska klimaten i de nordiska länderna.

Jørn Vestergaard (D) NOK 10 000
Påtalemyndigheten i de nordiske lande.
Samlet NOK 288.106,73. Ved tilbakeføringer samlet kr. 210.935,71.

1984
Det ble søkt om forskningsmidler for ialt ca. 1035 000 DKK Det ble bevilget ca. DKK 635 000 inkludert ca. DKK 44 000 overført fra 1983 ved gjenbevilging.
Finn Schwarz og Birgit Sommer (D) DKK 22 000. Utlendiges kriminalitet - en komparativ undersøgelse

Britta Kyvsgaard (D) DKK 64 159,69
Redigering og formidling af informationer og resultater fra en ungdomsundersøgelse.
(Senere tilbakeført kr. 40 813,14.)

Hennig Koch (D) DKK 4 977
En undersøgelse af politiets effektivitet efter den nye politistruktur pr. 1. april 1973.

(1 357,73 tilbakeført)

Graham W. Leeson (D) DKK 84 461,80
The Propensity to Commit Crime: Methodology.

Omar H. Kristmundsson (I) DKK 58 223,58
Narkotikaundersøgelsen i Island 1984.

Monica Plack (Polen) NOK 25 000 og 14 982. Studietur
The Scandinavian Penal System in Transition.

Jørgen Hansen (S) SEK 38 408
Prosecutorial Decision-making.

Jan EG Andersson (S) SEK 35 804
Offer för brott.

Bertil Nelhans (S) SEK 55 968
Teoretisk studie av moraliska klimat i de nordiska länderna.

Jan Georg Christophersen (N) NOK 12500
Forbindelse mellom økonomisk kriminalitet og strukturer og typer av selskaper i sjøfartsnæringen.

Veikko Kylä-Marttila (F) FIM 7 000
Frågan om dödsstraffet under autonomiens lantdag.

Vagn Greve (D) DKK 10 000
Bibliografi over nordiske kriminalvidenskabelige tidsskrifter og årbøger 1872-1982.
Utgivelsesstøtte.

Vagn Greve (D) DKK 39 097,42
Utgivelse av et ekstra nummer av Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab.

Loreley Friedman (D) DKK 30000
Mangfoldiggjørelse av materiale til bruk for kriminologiske kurser i Chile.

- Kari Vanhala (F) FIM 39 900
Finska medborgares olovliga vistelse i Sverige.
- Omar H. Kristmundsson (I) DKK 10 179,
Narkotikaundersøgelsen i Island 1984. Oversættelsespenge.
- Hildgunnur Olafsdóttir (I) DKK 1 112
Kriminalitetstendenser i det islandske samfund. Oversættelsespenge.
- Jan Georg Christophersen (N) NOK 28 000
Forbindelse mellem økonomisk kriminalitet og strukturer og typer av selskaper i sjøfartsnæringen.
- Ole K. Hjemdal (N) NOK 51 166
Kriminalreportasjen: Myter til Salgs.
- Bertil Nelhans (S) SEK 59 171
Skildringer av nordisk kultur.
- Malin Åkerström (S) SEK 62 828
Det moraliske klimaret i Norden.
- Ulla Bondeson (D) SEK 75 000
Det moraliske klimaret. Arbeidsgruppemøte (Overføring fra 1984)
- Finn Schwarz og Biggit Sommer (D) DKK 22000
Undersøgelse af udlændiges kriminalitet i Danmark (Overføring fra 1984)
- Henning Koch og Henrik Stevnsborg (D) DKK 17 603,58
Kriminaliteten under 2. verdenskrig. Arbeidsgruppemøte (Overføring fra 1984)
- Jørgen Hansen (S) DKK 20 000
anklagemyndigheden i de nordiske lande. Arbeidsgruppemøte (Overføring fra 1984)
- 1986
Søkt om totalt FIM 620 862, inkludert overføringer. Bevilget FIM 316 078.

- Ulla Bondeson (D) DKK 75000
Arbeidsgruppemøter vedr. De moraliske klimaten i Norden.
- Arnhild Taksdal (N) NOK 16044,50
Arbeidsgruppemøte om Seksualitet og kontroll.
- Jørgen Hansen (S) DKK 20 000
Komparativ nordisk undersøgelse af anklagemyndigheden. Arbeidsgruppemøte (midlene er søkt overført til 1985)
- Henning Koch og Henrik Stevnsborg (D) DKK 31 848,58
Kriminaliteten under 2. verdenSEKig. Arbeidsgruppemøte. (Et restbeløp søkes senere overført til 1985).
- Jørn Vestergaard (D) NOK 10 000
Påtalemyndigheden i de nordiske lande. Arbeidsgruppemøte (overføring fra beilgning i 1983)
- 1985
Søkt om midler for i alt DKK 805 000. Bevilget DKK 650 000 inkl. DKK 130 000 ved gjenbevilgning.
- Bjarne Angelsø (D) DKK 63 412, 88
Pilotstudie vedr. recidivbeskrivelse og -forklaring af ca. 1000 innsatte på forskjellige anstaltstyper over en tiårs periode.
- Marja Korpilahi og Teuvo Peltoniemi (F) FIM 18 600
Sexuelle overgrepp mot barn i Finland.
- Veikko Kylä -Mantila (F) FIM 14 000
Frågan om rätt och moral i det självständiga Finland 1917-1984
- Tuija Mäkinen (F) DKK 25 000
Sexualitet och kontroll. Arbeidsgruppemøte.
- Jussi Pajuoja (F) DKK 20 000
Brottslighet i 1800-tallet Finland.

Jørgen Jepsen (D) DKK 18 000
Økonomisk kriminalitet. Arbeidsgruppemøte.

Annika Snare (D) DKK 96 784,58

Voldsforbryderenken undersøgelse af kvinder dømt for angreb på liv og legeme m.m.

Risto Jaakkola (F) FIM 3 625

Brotten i Finland år 1935-1949. Oversettelsespenge

Panu Minkkinen (F) FIM 54 000

Kriminalpatienten och kontrollpolitiken.

Jussi Pajujoja (F) DKK 30 000

Brott mot liv i Finland under åren 1969 - 84.

Jens Hammersgård (N) NOK 10 000

Pornografi og økonomisk kriminalitet.

Lars Holst (S) SEK 5 000

Nordiska konferensen i Matematisk statistikk. Gruppesejón i kriminologi.

Karen Leander (S) SEK 39 560

Klassificering av psykiskt störda lagöverträdare på en rättspsykiatrisk klinik.

Malin Åkerström (S) SEK 67 447

Förberede en nordisk opinionsundersökning inom projektet Det moraliska klimatet i Norden.

Ulla Bondeson (D) SEK 74 700

De moraliska klimatet i Norden. (Overføring)

Jørgen Hansen (S) SEK 29 999

Åkiagarnas beslutsfattande. Arbeidsgruppemøte (overføring).

Prosjektet Brottsligheten i Norden under andra världskriget.

NOK 15 000. Publiseringstøtte

Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab. FIM 20 000

Spesialnummer tilegnet Inkeri Antilla i anledning hennes 70-årsdag.

1987

Søknadsmasse FIM 898 879, forskning, arbeidsgruppemøter og reiser, inkludert overføringer. Bevilget FIM 336 835

Joi Bay (D) DKK 45 000

Motoriserade ungdomsgrupper - en sammenligning av kriminalitet och kriminalisering i Skandinavien.

Jørgen Jepsen (D) DKK 11 000

Økonomisk kriminalitet. Arbeidsgruppe om antologi

Annalise Kongstad og Beth Grothe Nielsen (D) DKK 52 500

Seksuelle overgrep mod børn indenfor familien.

Finn Schwarz og Hans Juhler (D) DKK 15 000

Udlændinges kriminalitet.

Jørn Vestergaard (D) DKK 10 000

Detentionsanbringelser i de nordiske lande.

Ari Hirvonen (F) FIM 56 112

Offret i medlingen

Erlendur Baldursson (I) og Omar H. Kristmundsson (I) FIM 17 524,29

Fengslar og fanger i Island.

Hansina B. Einarsdóttir (I) NOK 18 000

Økonomisk kriminalitet i Island.

Dag Ellingsen (N) NOK 49 809

Konkurs: Hvor var revisor?

Marie Torstensson (S) SEK 57 040

Female delinquents in a Birth Cohort

- Annika Snare (D) DKK 96 84
Voldsforbrydere. (Overføring fra 1986)
- Malin Åkerström (S) SEK 34 319
Offer - en social paniks karriär.
- Britta Andersson (S) SEK 52 015
Poliser om poliseraspekter på ett arbete och en yrkesroll
- Ulla-Britt Liljeaas (N) NOK 63 900
Stoffbruk og behandling i Norge i forrige århundrade
- Anu Mantila (F) FIM 9 352
Våld mellan polisen och medborgare, i synnerhet polisvåld
- Nordisk Tidskrift for Kriminalvidenskab. DKK 45 000
Finansiere utgivelse av et nummer
- 1988
- Søknadsmasse FIM 1 153 983 innvilget FIM 558 200 i forskning arbeidsgruppemøte og forskning om våren. Om høsten søkt FIM 483 635, innvilget FIM 244 550. Tilsammen søkt FIM 1 712 183 hvis vi ser bort fra overlapp, innvilget FIM 728185.
- Jørgen Jepsen (D) DKK 15 000.
Nordisk antologi om økonomisk kriminalitet. Arbeidsgruppemøte.
- Beth Grothe Nielsen og Annalise Kongstad (D) DKK 71 000
Seksuelle overgrep mot barn inden for familien.
- Niklas Bruun og P.O. Tråskman (F) DKK 25 000
Nationalsocialismen och rätten i Norden (12933-1945). Trykningsbidrag (Reiffend)
- Kjell Sevön (F) FIM 60 000
Legalitet, effektivitet och legitimitet i kontrollen av brott.

- Hansina Einarsdóttir (I) NOK 50 000
Skattesynteri i Island
- Nils Christie (N) NOK 40 000
Innstilling med forslag om total omlegging av den internasjonale narkotikapolitikken. Arbeidsgruppemøte
- Hans Fredrik Dahl (N) NOK 27 000.
Crime in Scandinavia during World War II.
- Hedda Giertsen (N) NOK 20 000
Kontrolltiltak mot innvandrere. Arbeidsgruppemøte.
- Per Ole Johansen (N) NOK 30 282
Bidrag i en nordisk lærebok i økonomisk kriminalitet.
- Ulla-Britt Liljeaas (N) NOK 63 903
Stoffbruk og behandling i Norge i forrige århundre (må være en overføring?)
- Per-Olof Wikström (S) SEK 120 000
Voldsbrott med døddlig utgång i Stockholm 1951-1987
- Joi Bay (D) DKK 45 000
Mottoriserade ungdomsgrupper. (Overføring fra 1987)
- Finn Schwarz og Hans Juhler (D) DKK 15 000
Undersøgelse av udlændiges kriminalitet (Overføring fra 1987)
- Jørn Vestergaard (D) DKK 10 000
Detentionsanbringelser i de nordiske lande. (Overføring fra 1987)
- Annika Snare (D) DKK 96 785
Voldsforbrydere (Godkjent overføring fra 1987)
- Bodil Stenvig (D) DKK 30 000
Børn og unge - seksuelle overgrep og sædelighetsforbrydelser.

Tarja Pellinen (F) FIM 50 000
Rättsinstitutet villkorlig frigivning

Jane Dullum (N) FIM 50 000
Konkurs og kriminalitet

Lill Scherdin (N) FIM 50 000
Kontrollsystemens hverdag - samspillet mellom kontrollører og misbrukere i 3 land

Joar Tranøy (N) NOK 5 000
Historisk kriminologi - kontroll av tatere og sigøynere

Gunilla Cedermärk Hedberg (S) SEK 25 000
Barn tycker om poliser. Arbeidsgruppemøte

Peter Lindström (S) SEK 25 000
Skola och brottslighet i Norden: en litteraturløst gjennomgang

Malin Åkerström (S) SEK 49 972
Angiveri som sosialt fenomen - studerat ur ett nordiskt perspektiv.

1989

Total søknadsmasse SEK 1 112 893,70. Forskning og arbeidsgruppemøte. Totalt bevilget SEK 442 777,29

Beth Grothe Nielsen (D) DKK 30 000
Incest - funktioner, forklaringer og følger.

Annalise Kongstad og Bodil Stenvig (D) NOK 46 000
Seksuelle overgrep mod børn. Arbeidsgruppemøte.

Ette Trier Petersen (D) DKK 64 468,04
Utlændingenes retsstilling

Jacob Hilden Winsløw (D) DKK 53 300
Drabet i rettsystemet, i kriminalreportagen og i underholdningsfiktionen.

Ari Juhani Hirvonen (F) FIM 40 000
Abolitionismen som kritiska kriminologin. Dekonstruktionen og kontrollens evolution.

Heikki Pihlajamäki (F) FIM 50 000
Den sociologiska skolans inflytande på den finländska straffrätten och kriminalpolitiken.

Ragnar Hauge (N) NOK 46 000
Promillekjøring i Norden. Arbeidsgruppemøte

Per Ole Johansen og Jan Georg Christophersen (N) NOK 48 856,50
skipsforurensninger . en typologi og forsøk på en forståelsesform

Alison Wiig og Rachel Paul (N) NOK 60 000
Analyse av ekteskapsformidling for norske menn og kvinner fra utviklingsland gjennom organisasjoner og klubber.

Joar Tranøy (N) NOK 38 000
Forholdet mellom lokalsamfunn og tatere (ca 1900-1940). Kontroll av tatere. Historisk kriminologi.

1990

16 søknader til forskning og arbeidsgruppemøte. Totalt SEK 1 002 179,90 . Totalt bevilget SEK 49 1169.

Bodil Stenvig (D) NOK 45 000

Felles nordisk omfangsundersøkelse av seksuelle overgrep mod børn og unge. Arbeidsgruppemøte.

Raimo Lahti (F) FIM 20 000

Den finska strafflagens hundrårsjubileum. Ett internationellt forskningskollokvium.

Ahti Laitinen (F) FIM 16 324

Den samhälleliga maktutövningen och brottsligheten: En komparativ analys.

P.O. Träskman (F) SEK 45 000

Nordiskt forskarseminarium om kriminologisk forskning om miljöbrottslighet.

Jari Pirjola (F) FIM 66 000
Kultur, betydelse och konflikt. Allmänprevention i rättsantropologiskt perspektiv.

Kjersti Ericsson (N) NOK 38 278
HIV-test og homofile menn.

Jan Georg Christophersen (N) NOK 61 196
Fiskerinæringens kriminalitet - en undersøkelse av regulering.

Kristin Skjærten (N) NOK 15 000
Studiereise til Canada og Alaska.

Joar Tranøy (N) NOK 45 000
Lobotomi og elektroshokk i skandinavisk psykiatri.

Angelika Schaffit (N) NOK 100 000
Bollispekulasjon i Oslo: Transaksjoner i lovens grenseland.

Annick Prieur (N) NOK 13 570
Mannlige prostituerte i Mexico. Forhold som har betydning for hvordan trusselen om HIV-smitte mestres. Feltnarbeid.

1991

Søknadsmasse SEK 1 083 591. Bevilget SEK 634 185.

Jacob Hilden Winsløw (D) DKK 61 771
"Drabet" i rettsystemet, i nyhetsmediene og i underholdningsfiksjonen (2)

Kirsti Kuivajärvi (F) FIM 45 0000
Problematikken kring forvordlingsstraff for bøter och bötesonare

Kauko Aromaa og Jerzy Samecki (SF, S) SEK 90 000
Internasjonal undersøkelse av selvrapportert kriminalitet

Hansina B. Einarsdottir (I) SEK 62 000
Krisesentret som forebyggende tiltak mot voldSEKriminalitet

Dag Ellingsen (N) NOK 30 000
Rettsoppjøret med økonomiske landssvikere etter annen verdenSEKig

Ragnar Hauge (N) NOK 30 000
Promillekjøring i Norden. Arbeidsgruppemøte

Berit Vegheim (N) NOK 129 800
Kvinner møte med straffeapparatet: Kvinner møte med fengsel.

Aksel Valberg (N) NOK 102 080
Paragraf 12: Illusjon eller realitet?

Joar Tranøy (N) NOK 10 000
Kastrasjon i skandinavisk psykiatri. Lobotomi i skandinavisk psykiatri.

Per Ole Johansen (N) NOK 15 000
antologi om økonomisk kriminalitet. Trykningsstøtte

Sven Axel Månsson (S) SEK 22 400
Prostitusjonsforskning. Arbeidsgruppemøte.

VEDLEGG III

MOA/F/27/36-/ASv/0b

7. februar 1992.

KURS PÅ NORDISKE VALUTAER PR. 1. MARS.

Basert på Oslo Børs midtkurs var kursen pr. 100 enheter av de nordiske valutene mot norske kroner pr. 1. mars eller nærmest påfølgende virkedag de enkelte år:

	SEK	DKK	ISK	FIM
1970	137,65	95,50	8,17	171,45
1971	138,60	95,65	8,17	171,75
1972	138,30	94,90	7,59	159,90
1973	134,00	96,85	6,18	152,90
1974	122,35	90,35	6,68	147,15
1975	126,25	90,75	3,27	141,50
1976	126,35	89,85	3,24	144,85
1977	124,65	89,60	2,75	136,35
1978	114,70	94,95	2,10	127,55
1979	116,50	97,90	1,57	128,00
1980	116,55	88,90	1,21	130,90
1981	117,90	81,95	83,75	133,65
1982	103,60	75,20	61,50	132,05
1983	95,85	82,75	36,15	132,50
1984	96,57	78,56	25,92	133,35
1985	101,85	80,56	22,80	138,81
1986	97,56	85,43	16,95	137,79
1987	108,18	101,35	17,78	154,47
1988	105,91	98,23	16,07	155,37
1989	106,5/	94,12	13,00	156,65
1990	106,66	100,04	10,79	163,87
1991	105,32	101,85	10,78	162,03

Pr. 06.02.92

107,99 101,21 10,84 143,95

Statkursfastsettelsen på Oslo Børs opphørte 30. august 1991. I stedet beregner og offentliggjør Norges Bank hver dag representative markedskurser.

N O R G E S B A N K

Anders Svør
Anders Svør

Endringsformerte en myntreform med virkning fra 1. januar 1981. 100 gamle islandske kroner ble 1 ny (komma flyttet to plasser).

VEDLEGG IV

Konsumundersøken 1979 = 100

År	Jan	Febr	Mars	April	May	Jun	Juli	Aug	Sept	Ok	Nov	Des	Gjenn
1981	32,1	32,1	32,2	32,4	32,5	32,6	32,7	32,9	33,1	33,4	33,4	33,5	32,7
1982	31,6	31,8	34,0	34,2	34,3	34,8	34,9	35,0	35,0	34,9	34,9	35,0	34,5
1983	35,2	35,4	35,6	35,7	35,2	35,2	35,5	35,2	35,2	35,1	35,4	35,6	35,4
1984	38,4	38,6	38,8	37,0	37,0	37,1	37,6	37,8	38,1	37,9	38,0	38,1	37,4
1985	39,4	39,4	39,8	39,0	39,0	39,0	39,3	39,0	39,2	39,0	39,1	39,3	39,0
1986	41,1	41,1	41,3	41,5	41,6	42,2	42,4	42,5	42,4	42,4	40,8	40,8	40,2
1987	43,0	43,0	43,2	43,2	43,1	43,3	43,6	43,5	43,7	43,9	44,0	44,1	43,4
1988	44,1	44,3	44,3	44,3	44,3	44,7	45,1	44,9	45,1	45,3	45,4	45,4	44,8
1970	48,0	48,2	48,6	48,8	48,8	49,2	49,9	49,8	50,3	50,6	50,8	51,4	49,8
1971	51,6	51,7	52,0	52,0	52,2	52,4	52,8	52,8	53,0	53,4	53,8	53,9	52,6
1972	54,7	54,8	55,3	55,6	55,7	56,3	56,8	56,9	57,4	57,7	57,9	58,1	56,4
1973	58,4	58,9	59,6	60,0	60,1	60,7	61,0	60,8	61,3	61,9	62,3	62,6	60,7
1974	63,6	64,3	65,0	65,4	65,4	65,8	66,6	66,8	67,4	68,1	68,5	69,1	66,4
1975	71,0	71,4	72,2	72,6	72,9	73,7	75,1	74,9	75,9	76,2	76,6	76,8	74,1
1976	77,7	78,1	79,2	79,8	80,4	81,4	82,1	82,1	82,2	82,3	82,7	82,8	80,9
1977	84,4	85,1	86,4	87,0	87,6	88,4	89,4	89,4	89,9	90,3	90,3	90,5	88,2
1978	92,4	92,8	93,8	94,1	94,3	94,9	96,0	96,2	97,4	97,6	97,7	97,8	95,4
1979	97,6	97,9	98,3	98,7	99,3	99,8	100,3	100,4	100,9	101,7	102,2	102,4	100,0
1980	104,0	105,7	107,5	108,1	109,3	110,6	111,9	112,6	113,7	114,8	115,6	116,4	110,9
1981	119,8	120,7	123,1	123,9	124,4	126,0	127,8	127,9	129,3	129,9	130,3	128,0	126,0
1982	134,2	135,1	137,3	138,0	138,2	139,8	141,8	141,9	142,9	143,9	145,0	145,6	140,3
1983	147,8	148,5	150,0	150,6	150,9	151,9	153,0	152,7	154,0	154,7	155,1	155,9	152,1
1984	157,3	158,1	159,9	160,6	160,9	161,6	162,3	162,1	163,4	164,1	164,4	165,1	161,6
1985	166,3	166,8	168,7	169,4	169,9	171,1	171,7	171,2	172,9	173,3	173,9	174,4	170,8
1986	176,2	176,9	179,0	179,4	180,25	184,4	185,1	187,8	188,5	189,9	190,4	190,9	183,1
1987	192,9	194,6	196,5	197,2	197,6	198,7	199,3	200,4	202,4	202,6	203,1	204,0	199,1
1988	208,4	207,8	210,8	211,3	211,7	212,9	212,9	212,2	215,4	215,6	215,6	215,5	212,4
1989	217,1	217,9	219,8	221,0	221,7	223,0	223,2	223,5	224,7	224,7	224,8	224,6	222,1
1990	226,3	227,2	229,8	229,8	230,3	231,0	231,2	231,0	233,2	233,1	235,0	234,4	231,2
1991	235,4	236,2	237,9	238,6	239,0	239,2	239,3	241,0	241,0	241,1	241,1	241,1	236,1

Eksempel på beregning av prosentvis endring i konsumundersøken til prosentvis endring
15 mars 1978 - 15 desember 1984

93,8 (indeks) 165,1 (indeks)

Stigning i prosent 71,3

Stigning i prosent $\frac{165,1 - 93,8}{93,8} \cdot 100 = \frac{71,3}{93,8} \cdot 100 = 76,0$

Konsumundersøken beregnes pr 15 i hver måned

VEDLEGG V

Nasjonal fordeling av forskningsbevilgningene fra NSF.K.

ÅR	Norge	Sverige	Danmark	Finland	Island
70	0	1	0	2	1
71	1	0	0	0	0
72	3	0	0	0	0
73	1	0	0	0	0
74	3	1	0	5	0
75	0	1	0	0	0
76	2	3	0	2	0
77	3	2	3	2	0
78	2	1	2	4	0
79	3	0	2	3	0
80	2	0	0	5	1
81	2	3	5	4	0
82	0	1	6	7	0
83	4	1	3	5	0
84	2	4	12	1	1
85	2	3	6	6	2
86	1	4	3	3	0
87	2	3	8	2	3
88	8	4	9	4	1
89	6	0	5	2	0
90	6	0	1	4	0
91	6	2	1	2	1

VEDLEGG VI

Penger anvendt til forskning i NSF.K i prosentandel av inntekter

ÅR	forskning	inntekt	prosentandel	statistiskudd
1970	17637	219650	8	statistiskudd
1971	4000	221940	2	statistiskudd
1972	13661	356577	4	statistiskudd
1973	6540	382250	2	statistiskudd
1974	71378	428207	17	budsjett
1975	12625	573856	2	utgifter
1976	184318	581210	32	statistiskudd
1977	178183	724130	25	resultatsregning
1978	133278	724130	18	resultatsregning
1979	146547	667545	22	resultatsregning
1980	156519	737952	21	statistiskudd
1981	174849	839880	21	statistiskudd
1982	237472	860859	28	statistiskudd
1983	266229	1015319	26	statistiskudd
1984	520534	1144619	45	statistiskudd
1985	513188	1232568	42	statistiskudd
1986	497387	1353237	37	statistiskudd
1987	648553	1575594	41	statistiskudd
1988	1006024	1648164	61	statistiskudd
1989	518921	1749917	30	statistiskudd
1990	533719	1808160	30	statistiskudd
1991	636385	1922299	33	statistiskudd